

2017

Jaarverslag

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Voorwoord van de directie

Nadat onze opdrachtgever, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, in 2016 ons de nieuwe railconcessie had gegund, besloot zij op 17 mei 2017 om ook de stadsbusconcessie in principe onderhands aan HTM te zullen verlenen. Deze concessie heeft een looptijd van vijftien jaren en is inhoudelijk ambitieus. Wij zijn bijzonder verheugd dat MRDH ons het vertrouwen geeft ook voor het busvervoer de vaste partner van de regio te mogen zijn. HTM zal samen met MRDH invulling geven aan de verdere modernisering van de vervoerdiensten, onder meer door de transitie van de huidige aardgasbussen naar elektrisch aangedreven 'zero emissie' materieel. De beide vervoerconcessies bieden HTM, haar medewerkers en haar reizigers voor lange tijd zekerheid en continuïteit.

Nog meer verheugd zijn wij met de uitkomsten van de in 2017 gehouden OV-Klantenbarometer. Daaruit blijkt dat onze totaalscore van de klantwaardering opnieuw hoger is geworden. Zowel het tram- als het busvervoer werden gewaardeerd met een 7,8 (2016: 7,5 resp. 7,7), ruim boven het landelijk gemiddelde van 7,6. Wij zijn onze medewerkers bijzonder erkentelijk voor hun inzet en klantgerichtheid die tot deze mooie scores hebben geleid.

Zowel operationeel als financieel was 2017 voor HTM een positief jaar. Wij konden de punctualiteit van onze dienstverlening verder verbeteren, in het bijzonder waar het ging om het vertrek bij de halte, en slaagden erin de uitval van het aantal ritten terug te brengen. Ondanks enkele

omvangrijke werkzaamheden in de stad, die helaas tot langdurige omleidingen moesten leiden, steeg het aantal reizigers. Wij sloten 2017 af met een positief resultaat van € 5,2 mln.

Minder positief was het feit dat wij, als gevolg van het verlies van een belangrijke aanbesteding in het WVG-vervoer, twee dochterondernemingen die actief waren in het taxi- en taxibusvervoer in de Drechtsteden hebben moeten overdragen aan een derde. Wij zijn niettemin blij dat het merendeel van het personeel heeft kunnen rekenen op continuïteit van de werkzaamheden.

Met de actualisering van de ondernemingsstrategie en de uitwerking daarvan in een reeks strategische projecten heeft HTM in 2017 concrete stappen gezet naar een solide toekomstpositie. De directie heeft er alle vertrouwen in dat HTM ook de komende jaren kan rekenen op voortzetting van haar rol als dé personenvervoerder van de regio Haaglanden, samen met onze medewerkers, onze aandeelhouders en onze commissarissen, en in het belang van al onze reizigers.

Jaap Bierman
Gerard Boot

Algemeen directeur
Financieel directeur

Den Haag, 19 april 2018

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Profiel

HTM Personenvervoer is de onderneming die zich richt op het aanbieden van collectief personenvervoer over de rail en over de weg in de regio Haaglanden. HTM is inmiddels ruim anderhalve eeuw oud en al die tijd verbonden geweest aan de stad Den Haag en zijn randgemeenten. Bijna 2.000 medewerkers zorgen ervoor dat vele miljoenen reizigers jaarlijks naar hun plaats van bestemming worden gebracht, per tram, met een light railvoertuig, een aardgasbus, een taxi of taxibus. HTM verricht haar openbaar vervoerdiensten op concessiebasis in de gemeenten Delft, Den Haag, Voorburg-Leidschendam, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk en Zoetermeer. Deze gemeenten maakten in 2017 deel uit van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), die sinds 1 januari 2015 als opdrachtgever fungeert voor alle openbaar vervoer in de Rotterdamse en Haagse regio's.

In 2017 exploiteerde HTM twaalf tramlijnen, waarvan twee light raillijnen die de stad Den Haag verbinden met Zoetermeer. Daarnaast onderhield

HTM via haar dochterbedrijf HTMbuzz een netwerk van acht buslijnen en een nachtnet over zes routes. HTM verzorgde ook het vervangend vervoer bij calamiteiten, omleidingen of verstoringen in het railvervoer, zij zag toe op de veiligheid in en rond trams en bussen en voerde het operationeel beheer en onderhoud van de railinfrastructuur (rails, bovenleidingen, energievoorziening, etc.) in de hierboven genoemde gemeenten.

Naast de openbaar vervoerconcessies verzorgde HTM in 2017 met taxi's, taxibusjes en touringcars maatwerk voor groepsvervoer, onder meer van gehandicapten, scholieren en werknemers. HTM verzorgde ook het busvervoer op de Luchthaven Schiphol, zowel met elektrisch aangedreven bussen op de platforms als tussen de hoofdterminal en de parkeerplaats P3 (lang parkeren).

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Vennootschapsstructuur

Voortvloeiend uit de statutenwijziging van 7 december 2016 waren de aandelen van HTM Personenvervoer NV in het verslagjaar in handen van twee partijen, te weten HTM Beheer BV (eigendom van de gemeente Den Haag; in bezit van alle aandelen minus één) en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (één aandeel met daaraan verbonden preferente rechten). Met dit preferente aandeel is tegemoet gekomen aan het vereiste vanuit de Europese Verordening 1370/2007 dat de opdrachtgever bij onderhandse gunning van een openbaar vervoerconcessie de doorslaggevende zeggenschap in de exploitant moet hebben. Het ondernemingsbestuur werd gevoerd door twee statutair directeuren; het toezicht daarop werd uitgevoerd door een onafhankelijke Raad van Commissarissen. HTM Personenvervoer NV bezat in 2017 drie dochterondernemingen, te weten HTM Buzz BV, HTM Commercial Actions BV en HTM Railvoertuigen BV. HTM Commercial Actions was op haar beurt eigenaar van enkele dochters. De directie van HTM Personenvervoer voert eveneens het bestuur over deze dochterbedrijven, alsmede over HTM Railinfra BV, dat eigendom is van HTM Beheer BV.

In 2017 traden enkele wijzigingen op in de vennootschappelijke structuur van HTM Personenvervoer. Twee dochtervennootschappen, Lotax BV en Personenvervoer Drechtsteden BV, werden op 1 februari 2017 overgedragen aan de firma Wegman BV uit Ameide. In het kader van de stroomlijning van haar organisatie besloot HTM voorts tot de fusie van HTM Consultancy BV, HTM International BV en HTM Vastgoed BV in HTM Commercial Actions BV. Als vervolg op deze stroomlijning besloot HTM eind 2017 eveneens tot de fusie van HTM Services BV in HTM Commercial Actions BV. De genoemde vennootschappen zijn daarmee opgehouden te bestaan en alle rechten en plichten zijn overgegaan naar HTM Commercial Actions BV.

Zoals hierboven reeds vermeld is het voornemen dat in 2018 dochterbedrijf HTM Buzz BV fuseert met HTM Personenvervoer NV. HTM Personenvervoer NV zal na deze wijzigingen nog twee dochterondernemingen hebben, namelijk HTM Commercial Actions BV (op haar beurt eigenaar van HTM Specials BV en Vreugde Tours BV) en HTM Railvoertuigen BV.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Financiële resultaten

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Resultaat**

HTM heeft over 2017 een positief financieel resultaat behaald van € 5,2 mln. na belastingen. In 2016 was dat € 4,5 mln. Deze resultaten passen binnen de kaders van het 'redelijk rendement' dat HTM met de opdrachtgever en de aandeelhouders is overeengekomen, gelet op de positie van HTM als openbaar vervoerbedrijf in overheidshanden.

Over 2017 waren er enkele bijzondere posten die het resultaat negatief beïnvloed hebben. De belangrijkste daarvan zijn de impairment van geactiveerde infrastructurele activa en de vorming van een schadeherstelvoorziening voor een kop-staartaanrijding tussen twee RegioCitadis-voertuigen in december 2017.

Per 1 januari 2016 is HTM Vennootschapsbelastingplichtig. HTM is, evenals de andere gemeentelijke ov-bedrijven, nog in overleg met de Belastingdienst over de juiste fiscale berekeningsmethodiek. Met MRDH is afgesproken dat het daadwerkelijk verschuldigde Vpb-bedrag wordt vergoed, zodat HTM weer hetzelfde redelijke rendement behaalt als zonder toepassing van Vpb.

Bedrijfsopbrengsten

De bedrijfsopbrengsten van HTM bestonden ook in 2017 voornamelijk uit de bijdrage van MRDH voor de uitvoering van de railconcessie, de reizigersopbrengsten voor tram en Randstadrail, de MRDH-bijdrage voor de concessie van HTMbuzz en tenslotte diverse opbrengsten voor projecten en werkzaamheden buiten de ov-concessies.

De overheidsbijdrage van MRDH voor openbaar vervoer per rail en bus aan HTM bedroeg over 2017 € 146,4 mln. De opbrengsten uit kaartverkoop bedroegen voor HTM € 108,2 mln., waarvan € 97,4 mln. reizigersopbrengsten van openbaar vervoer in tram en Randstadrail. Dit is € 1 mln. hoger dan de overeengekomen norm. De overige opbrengsten van HTM van € 37,1 mln. (geconsolideerd) zijn grotendeels gerelateerd aan de omvang van de projectenportefeuille, die jaarlijks fluctueert. De totale opbrengsten over 2017 komen daarmee uit op € 291,7 mln., een daling met bijna 8% ten opzichte van 2016 (€ 316,8 mln.). deze daling is het gevolg van fluctuatie in de projectportfolio en de verkoop van twee vennootschappen. Deze opbrengstdaling is ook zichtbaar in een vergelijkbare daling van de kosten.

De busconcessie van HTMbuzz is een zgn. kostencontract. Dit houdt in dat de overheidsbijdrage van € 28,5 mln. zowel bestaat uit de subsidie van MRDH als de gerealiseerde reizigersopbrengsten door HTMbuzz. De reizigersopbrengsten voor het busvervoer bedroegen € 16,2 mln. De totale reizigersopbrengsten van HTM en MRDH samen, voor bus en rail, bedroegen derhalve € 113,6 mln. (47%) en de bijdragen vanuit de BDU-uitkering € 130,2 mln., oftewel 53%.

Bedrijfslasten

In 2017 bedroegen de totale bedrijfslasten € 277,7 mln. Met name de 'kosten voor uitbesteed werk' daalden met € 23,6 mln. door enerzijds fluctuatie in het projectportfolio en anderzijds het wegvallen van kosten (en opbrengsten) door de verkoop van twee vennootschappen. De financiële lasten bedroegen € 7,1 mln.

Balans

Het geconsolideerde balanstotaal van HTM bedroeg € 546,4 mln. (2016: € 554,9 mln.). De daling wordt veroorzaakt door de afschrijvingen op de railvoertuigen.

Financiering activa

Begin maart 2017 is MRDH in de plaats getreden van de gemeente Den Haag als financier van de railvoertuigen. Voor een totaalbedrag van € 407 mln. zijn leningen verstrekt zodat HTM nu langlopende financiering heeft voor de gehele economische levensduur van de railvoertuigen.

Eigen vermogen

Per ultimo 2017 steeg het eigen vermogen van HTM van € 91,7 mln. naar € 93,1 mln. Dit is vóór uitkering van dividend aan aandeelhouder HTM Beheer. De solvabiliteit van HTM Personenvervoer blijft op 17% (vóór dividend) en daalt naar 16% na dividenduitkering. Gezien de zekerheid die is ontstaan door de langlopende financiering die is afgesloten voor de gehele verwachte afschrijvingstermijn van alle tramvoertuigen is dit een voldoende percentage voor een continue bedrijfsvoering.

Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds

In de railconcessie 2017-2026 zijn HTM en MRDH overeengekomen dat een positief verschil tussen de werkelijke reizigersopbrengsten en de afgesproken normopbrengsten wordt gedoteerd aan een kwaliteitsfonds.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Over 2017 wordt € 1 mln. aan dit fonds gedoteerd. In vergelijking met voorgaande jaren zouden hogere reizigersopbrengsten direct leiden tot een hoger resultaat. Het resultaat zou dan uitkomen op € 6,2 mln. Uit de reserveringen in het kwaliteitsfonds worden initiatieven bekostigd die leiden tot een hogere kwaliteitservaring door de reizigers.

Afwikkeling subsidies

In 2017 hebben HTM en MRDH overeenstemming bereikt over de openstaande posten over de jaren 2014-2015. Hiermee zijn deze beschikkingsjaren formeel afgerond. HTM verwacht in 2018 ook het beschikkingsjaar 2016 formeel af te ronden. Daarna bevat de balans geen onzekerheden of risico's meer over oude subsidiejaren.

Continuïteit onderneming

2017 was het eerste volledige jaar van de railconcessie 2016-2026. De huidige busconcessie die door HTMbuzz wordt uitgevoerd, loopt nog tot begin december 2019. In mei 2017 is het besluit gevallen over

de onderhandse gunning van een nieuwe stadsbusconcessie aan HTM Personenvervoer NV. De formele gunning heeft op 11 april 2018 plaatsgevonden. De looptijd van deze busconcessie is van eind 2019 tot eind 2034. Met de gunning van ook deze concessie is de continuïteit van zowel de rail- als busactiviteiten van HTM gegarandeerd.

De commerciële vervoersactiviteiten van HTM zijn door het verlies van de concessie Drechthopper en daaropvolgende verkoop van de dochtervennootschappen Personenvervoer Drechtsteden en Lotax in omvang afgenomen, maar leiden ook in 2018 nog tot een aanzienlijke omzet (ca. € 10 mln.)

Het door de aandeelhouders goedgekeurde Jaarplan 2018 en de bijbehorende interne budgetten hebben als uitgangspunt het realiseren van het met de opdrachtgever overeengekomen 'redelijke' financiële rendement van ca. € 6 mln. voor heel HTM, inclusief dochters.

Voorwoord van de directie

Profiel

Vennootschapsstructuur

Financiële resultaten

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen

Visie, missie en strategie

Bijzondere gebeurtenissen in 2017

Verslag van de directie

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Kengetallen

	2017	2016	2015
Totaal opbrengsten (mln. €)	291,7	316,8	311,1
Resultaat (mln. €)	5,2	4,5	6,1

Score OV-Klantenbarometer

- Light rail	7,5	7,6	7,5
- Tram	7,8	7,5	7,4
- Bus	7,8	7,7	7,7

Totaal aantal reizigers (x 1.000)

- Rail	82.012	81.132	80.048
- Bus	15.892	15.901	15.593

Aantal lijnen

- Light rail	2	2	2
- Tram	10	10	10
- Bus	8	8	8

Netwerklengte (km)	338	338	336
--------------------	-----	-----	-----

Aantal voertuigen

- Light rail	71	71	71
- Tram*	130	156	148
- Bus OV	115	115	115
- Besloten vervoer	34	79	85
- Overig railvervoer	6	7	7

Calamiteiten

- Ontsporingen trams in het net	3	6	6
- Ernstige geweldsincidenten	17	19	36
- Aanrijdingen met letsel	17	19	17

Personeel

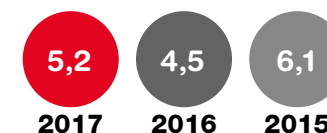
Gemiddelde personeelsbezetting (fte)	1.766	1.816	1.835
Medewerkers nieuw in dienst (aantal)	135	98	118
Medewerkers uit dienst (aantal)	203	202	180
Gemiddelde leeftijd (jr.)	50	50	49
Gemiddeld ziekteverzuim (%)	6,9	6,1	5,7

* Inclusief nog af te stoten GTL stadstrams

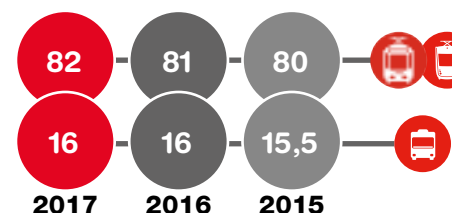
Opbrengsten dalen

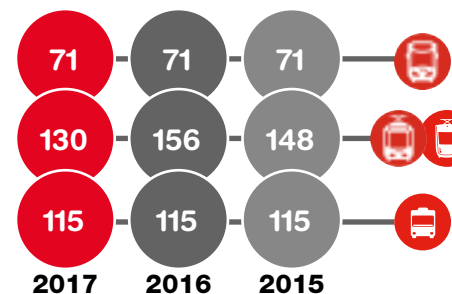
Resultaat stijgt

Aantal reizigers stijgt (mil.)

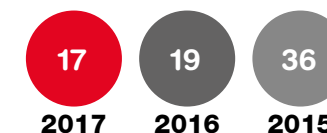
Aantal voertuigen

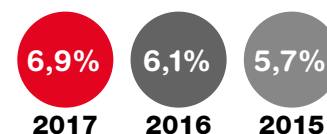
Tramontsporingen daalt

Geweldsincidenten daalt

Ziekteverzuim stijgt

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Visie, missie en strategie

Visie

In 2026 is HTM in de zuidelijke Randstad:

- voor nog meer mensen de vanzelfsprekende keuze naar hun bestemming
- de regisseur van zowel traditioneel als innovatief vervoer van deur tot deur
- een belangrijke ondersteuner van economische groei, welvaart en sociale samenhang

Missie

HTM is het openbaar vervoerbedrijf van en voor de Haagse regio sinds 1864. We brengen mensen veilig, betrouwbaar, comfortabel en efficiënt naar hun bestemming. We focussen op de reiziger, maar houden goed rekening met onze collega's, onze omgeving en de samenleving waarvoor wij werken.

Strategie

HTM heeft goede voortgang geboekt op de hoofddoelstellingen op het strategisch vijfjarenplan van eind 2014. Mede door belangrijke veranderingen zoals het verkrijgen van de nieuwe railconcessie, de wijzigingen in het aandeelhouderschap en de daarmee samenhangende governance en de aanloop naar de bieding op de nieuwe busconcessie is deze strategie in 2017 herijkt. Om de missie en visie te verwezenlijken richting een nog succesvollere toekomst zijn de oorspronkelijke hoofddoelstellingen vertaald naar zes speerpunten met bijbehorende strategische projecten.

Het eerste speerpunt richt zich op het vervoeren van meer reizigers door de kwaliteit van de dienstverlening gericht te verbeteren en waar mogelijk de capaciteit van het netwerk uit te breiden. Het verwerven van de busconcessie met een toekomstvast en duurzaam aanbod waarbij technologische innovaties vraagafhankelijk vervoer mogelijk maken is de focus in het tweede speerpunt. Voortgang in het verwervingsproces van de nieuwe stadstram en het realiseren van bijbehorende aanpassingen aan de assets in samenwerking met de stakeholders is vertaald in het derde speerpunt. Het vierde speerpunt is focus aanbrengen op de kernactiviteiten van HTM, zijnde OV vervoerder in de zuidelijke Randstad. Het verhogen van efficiëntie en effectiviteit door gerichte maatregelen is het doel van het vijfde speerpunt en tot slot wordt met het zesde speerpunt focus gebracht op het creëren van een professionele en vitale organisatie waarin we sturen op resultaat en gedrag.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Bijzondere gebeurtenissen in 2017 (overzicht)

januari

- De vakbonden CNV en FNV bereikten een onderhandelingsresultaat met HTM voor de nieuwe tweejarige collectieve arbeidsovereenkomst. Naast andere afspraken kwamen de partijen een loonsverhoging overeen van 2% in 2017 en 2% in 2018. Ook gaat de structurele eindejaarsuitkering zowel in 2017 als in 2018 omhoog en er komen twintig extra vaste banen voor uitzendkrachten.
- HTM ging rijden met de nieuwe ruime stadstrams van het type Avenio op het volledige traject van tram 9, tussen Vrederust en Scheveningen Noorderstrand. Inclusief het deel tussen Madurodam en Scheveningen dat ook gereed kwam voor de ruime trams. Door hun lage instap is het voor mensen met een beperking veilig en makkelijk reizen. De nieuwe stadstrams bieden voldoende ruimte aan reizigers met een elektrische rolstoel of scootmobiel voor een veilige reis. Deze elektrische aangedreven vervoermiddelen hebben grote afmetingen. De stadstram biedt voldoende ruimte om goed te kunnen manoeuvreren. Iedereen heeft immers het volste recht om zich makkelijk te kunnen verplaatsen in de stad. Zo draagt HTM bij aan de verdere ontwikkeling van de inclusieve samenleving waarbij iedereen gelijk wordt behandeld.

februari

- HTM startte een tweejarige proef met gratis Wifi op drukbezochte halten. Hiermee wil HTM de minuten wachttijd voor de reiziger veraangenaam. De reiziger kan bijvoorbeeld de websites van HTM of de HTM-app raadplegen voor actuele reisinformatie, zonder gebruik van de eigen databundel. Daarnaast krijgt de reiziger toegang tot internet met een redelijke snelheid vanaf zijn smartphone of tablet. HTM maakte de gratis Wifi beschikbaar op ruim veertig drukbezochte halten.

maart

- Trambestuurders van HTM gebruiken een kleine auto om collega's af te lossen tijdens de dienstregeling. Om de leefbaarheid in Den Haag zoveel mogelijk te bevorderen door een verminderde uitstoot van schadelijke stoffen verving HTM zestien dieselauto's door elektrische auto's. De nieuwe elektrische auto's rijden zo'n 20.000 kilometer per jaar en laden zich op bij de oplaadpunten bij de tramremises.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

- Als eerste grote stadsvervoerder in Nederland introduceerde HTM het digitale kaartje op de smartphone voor het reizen in tram en bus. Sinds de start verkocht het bedrijf 40.000 digitale kaartjes via een speciale app, waarvan 11.500 kinderdagkaarten. Reizigers kunnen het digitale kaartje kopen in een speciale HTM Ticket app. Dit is handig voor mensen die geen OV-chipkaart of papieren kaartje gebruiken. Ook voor klanten die geen contant geld gebruiken is de HTM Ticket app een alternatief om makkelijk een digitaal kaartje te kopen. Voordeel van het gebruik van de HTM Ticket app voor gezinnen, groepen of dagjesmensen is dat zij gezamenlijk op één smartphone kunnen reizen met verschillende digitale kaartjes. De prijzen zijn gelijk aan die van papieren kaartjes en bespaart de klant een bezoek aan de voorverkoopadressen. Bovendien vermindert het digitale kaartje het gebruik van contant geld voor het kopen van papieren kaartjes bij de trambestuurder of buschauffeur. Dit bevordert de veiligheid van de HTM-medewerkers omdat er minder contant geld in kas is.

april

- De verdere uitrol van de nieuwe ruime stadstrams kreeg een vervolg op lijn 15, tussen Nootdorp en het centrum van Den Haag. De Avenio rijdt op de lijnen 2, 9, 11, 15 en 17. Ook werden het spoor en de halten op de Lange Vijverberg en Korte Voorhout geschikt gemaakt voor de nieuwe stadstram. De trams 15, 16 en 17 maken gebruik van deze vernieuwde route tussen Den Haag Centraal en het centrum van de stad.

mei

- HTM nam het verbouwde Servicepunt Zoetermeer Centrum-West feestelijk in gebruik. De verbouwing maakte het servicepunt twee keer zo groot, waarmee HTM de reizigers nog beter van dienst kan zijn. Niet alleen voor informatie over HTM, maar ook reisinformatie van Arriva, Connexion en RET die de busdiensten verzorgen van, naar en in Zoetermeer. De nabijgelegen halte Centrum-West is voor de HTM RandstadRail 3 en 4 de drukste halte. Hier stappen zo'n 4.000 reizigers per dag in- en uit.

oktober

- Om reizigers blijvend veilig en comfortabel te laten reizen verlaagde HTM de snelheid van trams naar 40 kilometer per uur op het traject Scheveningseweg in Den Haag. Normaal rijden de trams van lijn 1 hier 50 kilometer per uur. Dit kan niet meer omdat de trams dan gaan slingeren. Het spoor is niet recht meer vanwege verzakkingen in de tientallen jaren oude constructie eronder die ernstig is verzwakt. De kwestie rond de spoorvervangning houdt de gemeenteraden sinds 2008 bezig vanwege het verwijderen van kastanjabomen, waarvan een groot deel ziek is. Eind 2017 heeft de gemeenteraad van Den Haag besloten tot spoorvervangning; de voorbereiding van deze werkzaamheden zijn gestart.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

- HTM opende een nieuw servicepunt op station Delft. Voor het eerst in de lange geschiedenis van tram 1 heeft HTM daarmee een servicepunt van HTM in Delft. Reizigers kunnen hier terecht voor allerlei reisproducten en reisadvies op maat.

november

- HTM kondigde aan de veiligheid te verbeteren voor haar trambestuurders en buschauffeurs. In de tweede helft van 2018 is er geen contant geld meer bij de trambestuurders en buschauffeurs, zodat overvallers zo geen buit meer kunnen maken. HTM investeert in apparatuur waarmee busreizigers straks kunnen betalen met hun pinpas of creditcard. Ook in de oudere rood-beige stadstrams komen straks automaten waar de reiziger kan betalen met pinpas, creditcard of muntgeld. De trambestuurder kan deze automaten niet openmaken, ook niet onder bedreiging.
- Om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt te helpen met een goede start op de arbeidsmarkt, hield HTM een bliksemstage voor 52 Haagse vmbo'ers.

De scholieren leerden een tram te besturen, reizigers te helpen bij het opladen van hun ov-kaart en als baanmonteur een tramrails te herstellen. Doel is hen te laten ondervinden dat werken bij een openbaar vervoersbedrijf als HTM een prima optie is voor later, daarnaast kan HTM jong talent goed gebruiken.

december

- Een groeiend aantal mensen maakt gebruik van haar digitale diensten, zo maakte HTM bekend. Zo kopen steeds meer reizigers digitale kaartjes via de smartphone en stijgt het gebruik van gratis wifi op drukbezochte haltes. Ook krijgen meer mensen verloren voorwerpen terug via internet en communiceren zij met HTM via de nieuwe WhatsApp dienst. Hiermee speelt HTM in op de groeiende behoefte in de samenleving naar het gebruik van digitale diensten binnen het openbaar vervoer. HTM registreerde in totaal 2.000 unieke WhatsApp contacten. Het aantal unieke gebruikers van gratis Wifi groeide van ruim 2.500 naar ruim 16.000. Het aantal keren dat verbinding werd gemaakt steeg van 3.600 keer in februari naar 54.700. Het percentage verloren voorwerpen dat reizigers weer terugbezorgd krijgt via de website www.htm.nl is gestegen naar 24 procent. Dit was 4 procent vóór introductie van de dienst in mei 2016.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Verslag van de directie

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Ontwikkelingen in de omgeving

Nu de economische crisis voorbij is manifesteren zich de mobiliteitseffecten van de aantrekkende economie in de vorm van toenemende congestie op het wegennet, met name in en rond de grote steden. De Haagse regio groeit in termen van aantal inwoners en economische activiteit sneller dan andere stedelijke regio's, en de stad staat gevoegd bij haar duurzaamheidsdoelstellingen voor belangrijke ambities. Aangezien de ruimte voor stadsuitbreiding beperkt is, zal vooral binnen de bestaande stadsgrenzen accommodatie moeten worden gevonden voor de nieuwe inwoners, forenzen en bezoekers, evenals de met hun komst samenhangende mobiliteit. Samen met de andere gemeenten in de Haagse regio presenteerden Den Haag, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, NS, ProRail, HTM en andere betrokken partijen in 2017 hun visie 'Schaalsprong OV'. Daarin concentreert de verbetering van de stedelijke bereikbaarheid zich op een schaalverhoging van het railvervoer op twee hoofdmobiliteitsassen: de as Scheveningen-Binckhorst-Leidschenveen en de as Loosduinen-

Centrum-Leidschendam, beide met een aansluiting op het bestaande hoofdrailnet. Daarnaast wordt gestreefd naar een transitie van de stedelijke mobiliteit van de auto naar het collectief vervoer, fietsen en lopen. Een en ander gaat gepaard met een verhoging van de leefkwaliteit en de duurzaamheid van de stad. De ontwikkeling van nieuwe woon- en werklocaties wordt vooral geprojecteerd rond knooppunten van bestaande railverbindingen.

De Schaalsprong OV kan worden gezien als een lokale 'vertaling' van de mobiliteitsvisie die in 2016-2017 is gepresenteerd, aanvankelijk door de gezamenlijke openbaar vervoerbedrijven, later uitgebreid tot vrijwel de gehele mobiliteitssector. In deze visie is een krachtig pleidooi gevoerd voor uitbreiding van het aantal light railverbindingen in de Randstad, verbetering van het deur-tot-deurvervoer en verhoging van de capaciteit, flexibiliteit, het gemak en de duurzaamheid van het openbaar vervoer.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement

Governance

2017 was het eerste volledige jaar waarin HTM Beheer BV en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) gezamenlijk eigenaar waren van HTM. HTM Beheer is volledig in handen van de gemeente Den Haag. Eén aandeel HTM Personenvervoer met daaraan verbonden preferente rechten is sinds de statutenwijziging van december 2016 in handen van MRDH, de verlener van de beide vervoersconcessies van HTM. Dit bijzondere aandeelhouderschap van MRDH hangt samen met het feit dat de railconcessie onderhands aan HTM is gegund, waartoe op grond van geldende wetgeving de opdrachtgever moet beschikken over een doorslaggevende zeggenschap in de exploitant van de concessie. Met de aan het bijzondere aandeel verbonden rechten is aan dit juridische vereiste tegemoet gekomen.

Jaap Bierman
Algemeen Directeur

Gerard Boot
Financieel Directeur

Op 17 mei 2017 ondertekende MRDH het besluit, voornemens te zijn ook de stadsbusconcessie onderhands aan HTM te gunnen. Deze concessie vangt aan in december 2019 en is op 11 april 2018 formeel aan HTM gegund. Om ook voor het busvervoer de zeggenschap van de opdrachtgever op soortgelijke wijze in te richten zijn de Statuten van HTM Personenvervoer opnieuw aangepast. Daarbij is tevens ingespeeld op de keuze, de uitvoering van het stadsbusvervoer – dat sinds 2014 in handen is van HTM-dochter HTM Buzz BV – terug te brengen in HTM Personenvervoer NV. De juridische entiteit HTM Buzz zal daarmee ophouden te bestaan.

Sinds december 2016 kent HTM Personenvervoer weer het structuurregime, hetgeen onder meer inhoudt dat enkele vennootschappelijke bevoegdheden zijn overgegaan van de algemene vergadering naar de Raad van Commissarissen.

De railinfrastructuur alsmede alle onroerende zaken van HTM zijn juridisch ondergebracht in HTM Railinfra BV; een vennootschap die sinds 2013 geheel in handen is van HTM Beheer BV. HTM Personenvervoer voert het bestuur over HTM Railinfra, waarmee is beoogd de verticale integratie tussen exploitatie en infrastructuurbeheer van het railsysteem te waarborgen. De railvoertuigen zijn juridisch ondergebracht in HTM Railvoertuigen BV, geheel in handen van HTM Personenvervoer.

Evenals in 2016 bestond de statutaire directie uit twee leden: een algemeen directeur en een financieel directeur.

HTM heeft de bepalingen van de vernieuwde Corporate Governance Code, voor zover deze voor niet-beursgenoteerde ondernemingen aan de orde zijn, geïncorporeerd in haar Statuten en interne reglementen. Zij onderschrijft hiermee de in de Code vastgelegde uitgangspunten van goed ondernemingsbestuur. Met ingang van 2013 is de Wet Bestuur en Toezicht van kracht, waarin onder meer is bepaald dat grote ondernemingen er naar streven in de samenstelling van hun bestuur een gebalanceerde verhouding aan te brengen tussen vrouwen en mannen.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Concreet beoogt deze Wet om bij de zetelverdeling in bestuursorganen minimaal 30% te laten bezetten door vrouwen en minimaal 30% door mannen. De Raad van Commissarissen van HTM kende in 2017 vijf leden, waarvan twee vrouwelijk en drie mannelijk, en voldeed daarmee aan de uitgangspunten van de Wet Bestuur en Toezicht. De samenstelling van de directie bleef in 2017 ongewijzigd.

Risicomanagement

HTM heeft haar risicomanagement op een pragmatische en werkbare wijze ingericht. De risico's worden beheerst door onze strategie, gedragsafspraken, de interne beheersing, de financiële kaders en het verdere beleid.

Met betrekking tot de operationele uitvoering van de vervoersdiensten zijn op meerdere manieren waarborgen ingebouwd om een betrouwbare punctuele dienstverlening te realiseren. Binnen de financiële beheersing is nadrukkelijk aandacht voor kostenbeheersing en afstemming tussen

inkomende en uitgaande geldstromen. Projecten worden op basis van PRINCE-II methodieken gerealiseerd. Binnen deze methodiek is specifiek aandacht voor projectrisico's.

HTM concentreert zich op de lopende concessies in het huidige vervoersgebied. Hiermee is het risicoprofiel afgebakend en beheersbaar. In 2016 is aangevangen met de herijking van het meerjarenplan, die in 2017 is afgerond. In dit plan staan de strategische doelstellingen. Deze zijn uitgewerkt en vormen de basis voor de performance management cyclus. Hierdoor is de managementfocus gericht op het realiseren van de strategische doelen. Aan de hand van de planning- en controlcyclus wordt jaarlijks een budget opgesteld, prognose gemaakt en review gehouden. De budgetten zijn gebaseerd op interne en externe kaders zoals de voorwaarden van de concessies en contracten. Periodieke budgetrapportages worden besproken met de Raad van Commissarissen en met de aandeelhouders.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Risico (categorie)	Maatregelen
Strategisch	
Commercieel vervoer: op de markt voor commercieel vervoer neemt het aantal aanbieders toe. Dit is mede te verklaren door diverse nieuwe innovaties zoals vervoer op afroep. Door de ontwikkelingen kunnen de opbrengsten binnen het commercieel vervoer onder druk komen te staan.	In 2017 heeft HTM haar aandeel in de markt voor commercieel vervoer verder teruggebracht. Voor de activiteiten die HTM uitvoert zijn tot op heden voldoende afnemers. Dit wordt actief gemonitord.
Onzekerheid bus-exploitatie: in 2017 heeft MRDH de intentie uitgesproken tot het aan HTM gunnen van de nieuwe bus concessie. Deze concessie heeft een looptijd tot en met 2034. Rijden met ZE bussen is één van de voorwaarden binnen deze concessie. Het rijden met ZE bussen is nieuw voor HTM, waardoor onzekerheden bestaan omtrent de exploitatie en het financiële resultaat.	Door informatie in te winnen bij de leverancier van de bussen en vervoersmaatschappijen die reeds met ZE bussen rijden, probeert HTM de scenario's in kaart te brengen en hierdoor de risico's te beperken. Eind 2018 start HTM een pilot met een klein aantal ZE bussen om kennis op te doen. De komende jaren wordt dit gecontroleerd opgeschaald.
Operationeel	
Bezetting: de bezetting van met name de rijdienst staat onder druk door het toenemende verzuim, de toenemende vergrijzing van het personeelsbestand en daarmee het aantal medewerkers dat met pensioen gaat.	Door actieve werving en selectie wordt de bezetting van het personeelsbestand op peil gehouden. Tevens nodigt HTM scholen uit voor introductiedagen om deze collega's van de toekomst in een vroeg stadium enthousiast te maken voor het beroep. In 2017 is het vitaliteitsplan geïmplementeerd, dat de komende jaren moet bijdragen aan een daling van het ziekteverzuim.
Verstoring: wanneer exploitatie-kritische assets uitvallen bestaat het risico dat de exploitatie verstoord kan worden.	HTM voert actief onderhoud uit op de exploitatie-kritische assets. De conditie van de assets en de responstijd dienen aan de vastgestelde waarden te voldoen om de beschikbaarheid van de assets te garanderen.
Imago: wanneer veiligheids-kritische assets uitvallen kan de veiligheid (van reizigers, medewerkers of derden) in het geding komen. Dit kan leiden tot imagoschade voor HTM.	HTM voert actief onderhoud uit op de veiligheids-kritische assets. De conditie van de assets en de responstijd dienen aan de vastgestelde waarden te voldoen om de beschikbaarheid van de assets te garanderen. Hiernaast zijn diverse andere maatregelen genomen om de veiligheid van de reiziger te waarborgen. Hiervoor wordt verwezen naar de veiligheidsparagraaf.
Financiële positie	
Resultaat: binnen de railconcessie is afgesproken dat HTM jaarlijks een besparing realiseert van € 1 mln. Het risico bestaat dat deze besparing niet wordt behaald, waardoor het resultaat onder druk komt te staan.	HTM heeft diverse besparingsprogramma's lopen om de boogde efficiency te realiseren. In 2019 zal in overleg met de opdrachtgever een herijking van concessieafspraken plaatsvinden.
Financiële verslaggeving	
HTM ontvangt als concessiehouder een jaarlijkse exploitatie- en projectbijdrage op basis van bevoorschotting voor de uitvoering van de concessie, zoals vastgelegd in de subsidiebeschikking afgegeven door MRDH. Tot en met 2015 zijn er definitieve beschikkingen vastgesteld. Er dienen nog wel diverse verantwoordingen worden overgelegd. Het risico bestaat dat de definitieve bijdrage negatief afwijkt van de ingeschatte bijdrage.	HTM onderhoudt actief contact met MRDH om jaarlijks te komen tot een betrouwbare inschatting van de afrekening met MRDH.
Wet- en regelgeving	
Per 1 januari 2016 is HTM Vpb-plichtig. HTM onderzoekt samen met RET en GVB in hoeverre bepaalde activiteiten kunnen worden vrijgesteld van Vpb-heffing. Tussen HTM en de Belastingdienst zijn nog geen finale afspraken gemaakt over de waardering van assets en de vrijstelling op activiteiten in het kader van de overheidstaak. Het risico bestaat dat HTM naheffingsaanslagen krijgt, die een negatieve invloed heeft op het resultaat.	Met MRDH is overeengekomen dat zij de daadwerkelijk verschuldigde vennootschapsbelasting over de niet-commerciële activiteiten compenseert. HTM is actief in overleg met zowel de Belastingdienst als de opdrachtgever om het risico op een negatief resultaat te mitigeren. De compensatie door de opdrachtgever is verwerkt in de jaarrekening.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Veiligheid

De veiligheid van verkeersdeelnemers en van de medewerkers op straat heeft voor HTM de hoogste prioriteit. Door het steeds drukker wordende verkeer in de stad is het vrijwel onvermijdelijk dat zich incidenten voordoen die meestal goed, maar soms helaas minder goed aflopen. HTM stelt alles in het werk om het aantal incidenten via preventieve, technische en gedragsmaatregelen terug te dringen. Om nog beter in te spelen op het streven naar verbetering van de veiligheid in brede zin is begin 2017 de nieuwe afdeling Veiligheid, Kwaliteit en Milieu (VKM) van start gegaan. Deze afdeling richt zich op de monitoring van de naleving van veiligheidsnormen, het analyseren van incidenten en het geven van aanbevelingen en aanwijzingen ter verbetering van de veiligheidssituatie. VKM houdt zich bezig met de rail- en verkeersveiligheid, arbeidsveiligheid en milieu, sociale veiligheid en crisisbeheersing alsook cybersecurity. Ook de bedrijfshulpverlening op alle HTM-vestigingen is sinds 2017 organisatorisch bij VKM ondergebracht. De afdeling is actief gericht op het verhogen van het veiligheidsbewustzijn van alle medewerkers. De manager VKM rapporteert rechtstreeks aan de algemeen directeur.

VKM volgt de veiligheidsontwikkelingen en rapporteert hierover intern en extern aan de hand van KPI's en vaste formats, waarmee is beoogd zo objectief en gestructureerd mogelijk zicht te houden op de tendensen. Het thema veiligheid is het eerste agendapunt van elke vergadering van het Directieteam en wordt meerdere malen per jaar geagendeerd in de Raad van Commissarissen.

In 2017 is vooral het aantal incidenten waarbij medewerkers letsel opliepen sterk afgenomen. Ook het aantal letselgevallen van derden en het aantal ontsporingen is gedaald. Helaas hebben de inspanningen van HTM niet kunnen verhinderen dat het aantal letselgevallen onder reizigers toenam. Uit analyse is gebleken dat dit samenhangt met de introductie van de nieuwe stadstram, de Avenio. Bij het ontwerp van dit voertuig is de toegankelijkheid voor rolstoelen en scootmobielen een zwaarwegend criterium geweest. Als gevolg van de daarmee samenhangende open ruimtes in het voertuig blijken reizigers bij onverwachte bewegingen van het voertuig sneller hun evenwicht te kunnen verliezen. Samen met de leverancier van de voertuigen heeft HTM een plan uitgewerkt voor extra vasthoudvoorzieningen, die in

2017 en 2018 in de voertuigen worden aangebracht.

HTM is aangesloten bij de landelijke stichting RailAlert, die zich inspant om de veiligheid te verhogen van mensen die betrokken zijn bij werkzaamheden in, op of rond de sporen. De door RailAlert aanbevolen normen worden door HTM strikt nageleefd. In overeenstemming met de Wet Lokaal Spoor beschikt HTM over een veiligheidsbeheerssysteem, waaraan zichzelf maar ook andere vervoerders op haar netwerk voldoen. Op het gebied van het beheer van gevaarlijke stoffen heeft HTM in 2017 een herbeoordeling gemaakt van alle materialen die in haar vestigingen worden gebruikt. Van deze stoffen is bepaald of zij kunnen worden vervangen door materialen met een lager risico voor de medewerkers. In samenhang hiermee is het registratie- en beheerproces voor gevaarlijke stoffen aangescherpt. Ook voor het beheer van elektrotechnische installaties is een nieuw veiligheidsmanagementsysteem opgezet.

Cybersecurity

Op het gebied van cybersecurity werkt HTM aan verdere verhoging van de beveiliging van haar ICT-systemen en databestanden. Daarbij worden procedures en werkwijzen aangepast, mede met het oog op de strengere wetgeving met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens die vanaf mei 2018 in de vorm van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking treedt.

Terrorismedreiging

Op het gebied van terrorismepreventie en security werkt HTM nauw samen met de Nationaal Coördinator Terrorismedreiging en neemt zij deel in de Werkgroep Alertering, waarin alle ov-bedrijven hun activiteiten op het gebied van security op elkaar afstemmen. In 2017 heeft geen opschaling van het niveau van terrorismedreiging plaatsgevonden. Binnen HTM is regelmatig geoefend op crisisbeheersing, waarbij ook de gevolgen van een terroristische aanslag in de scenario's aan de orde zijn gekomen.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomangement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Duurzame ontwikkeling

Door het aanbieden en verzorgen van collectief personenvervoer in de stedelijke omgeving draagt HTM met succes bij aan de duurzame ontwikkeling van de Haagse regio. Naarmate meer reizigers kiezen voor het openbaar vervoer is feitelijk sprake van een relatieve daling van de hoeveelheid schadelijke emissies, minder ruimtebeslag per reizigers en een lager energieverbruik per reizigerskilometer. Dat geldt eens te meer nu HTM gebruik maakt van aardgasbussen in het openbaar stadsvervoer en elektrische aandrijving voor een deel van haar ondersteunende voertuigen. Onder de nieuwe busconcessie zal HTM een volgende stap zetten via de transitie naar geheel emissievrij busvervoer.

Daartoe werden in 2017 de eerste stappen gezet naar een pilot met elektrisch aangedreven bussen, waarbij HTM voor de laadinfrastructuur gebruik wil maken van de bestaande voorzieningen van haar tramnetwerk in de stad. In het railvervoer monitort HTM voortdurend het energiegebruik. In 2017 vonden de eerste stappen plaats naar de aanbesteding van een volgende serie nieuwe stadstrams. In het aanbestedingsbestek zullen duurzaamheidseisen een belangrijke rol spelen. Ook op sociaal gebied wil HTM een bijdrage leveren aan een duurzame samenleving, onder meer door het ondersteunen van projecten en initiatieven waarbij jongeren met een achterstand op de arbeidsmarkt worden begeleid.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Klanttevredenheid

Evenals de voorgaande jaren heeft het onafhankelijke kenniscentrum CROW in 2017 weer een landelijk onderzoek gedaan naar de klanttevredenheid in het openbaar vervoer, de OV-Klantenbarometer. HTM is bijzonder blij dat score ten opzicht van het voorgaande jaar wederom is gestegen; het is een signaal dat de reizigers het weten te waarderen dat de HTM-medewerkers hun best doen de dienstverlening steeds verder te verbeteren. De waardering voor ons tram- en busvervoer scoorde een 7,8 (was in 2016 voor tram 7,5 en voor bus 7,7) en de algemene score voor heel HTM lag op 7,7 (2016: 7,6 en 2015: 7,4), iets boven het landelijk gemiddelde van 7,6. Helaas is het succes van RandstadRail tegelijk aanleiding voor een iets lagere score (7,5 ten opzichte van 7,6 in 2016), hetgeen vooral te wijten is aan een relatief lagere waardering voor de kans op een zitplaats, iets dat door de reizigers ook wordt gezien als een van de belangrijkste verbeterpunten.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Reisinformatie

Reisinformatie is cruciaal om reizigers een snelle, gemakkelijke en betrouwbare reis te bieden. Deze informatie moet actueel, begrijpelijk, relevant, consistent en waar mogelijk gepersonaliseerd zijn. Enkele jaren geleden heeft HTM de verbetering van reisinformatie als speerpunt benoemd, in het bijzonder bij ongeplande verstoringen. Deze inspanningen hebben hun vruchten afgeworpen. Sinds 2014 is het rapportcijfer voor reisinformatie gestegen van een 7,1 naar een 7,9. De reisinformatie bij verstoringen is gestegen van een 5,1 naar een 6,1.

In eerdere jaren had HTM al veel verbeteringen doorgevoerd in het genereren van de juiste reisinformatie. Inmiddels kan met één druk op de knop een omleiding worden geactiveerd en daarmee alle kanalen van de juiste informatie worden voorzien. Dit jaar is de aandacht verlegd naar het aanwenden van deze informatie. Bij verstoringen zijn reizigers aangewezen op de omroep, voertuigschermen en dynamische informatieborden op halten. Bestuurders zijn getraind in het omroepen bij vertragingen, aan de voertuigschermen is een tickertape toegevoegd met actuele berichten en het aantal berichten op de dynamische borden is uitgebreid. Binnenkort zullen bestuurders meer informatie over de actuele verkeerssituatie krijgen en zullen wij meer controle krijgen over de keten van de dynamische informatieborden.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

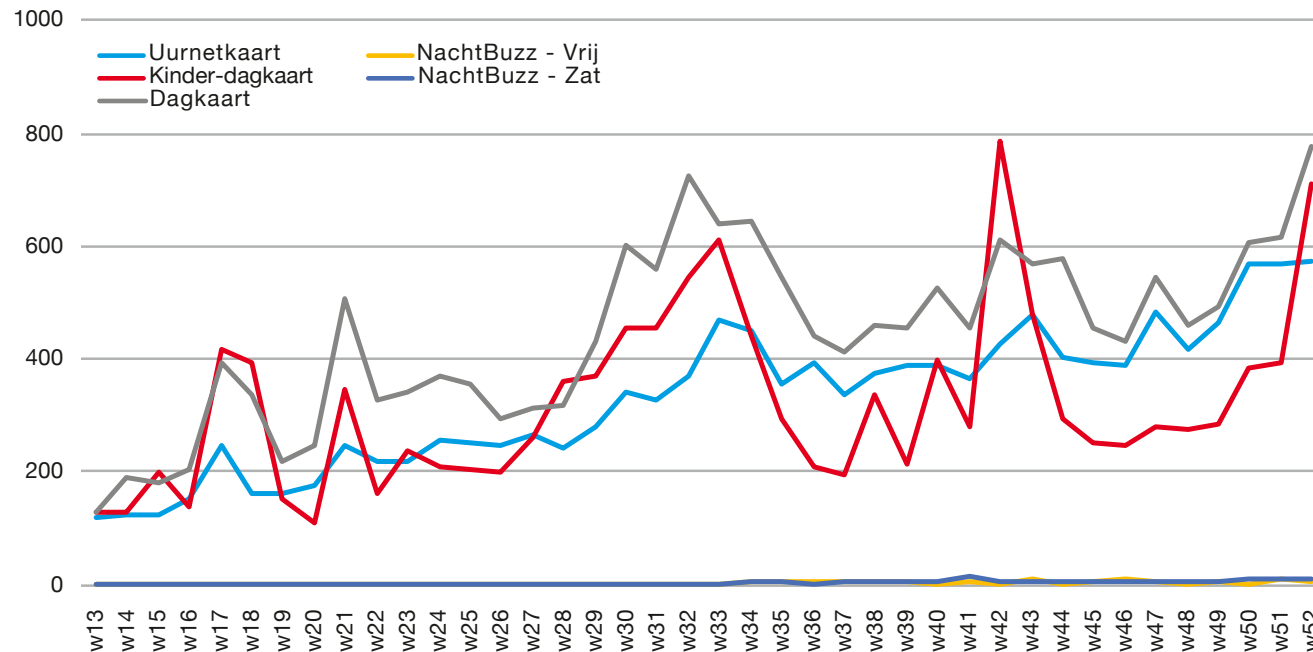
- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Kaartsoorten en tarieven

In haar product –en tariefportfolio streeft HTM naar een aantrekkelijk, toegankelijk aanbod. Een reiziger moet zich niet uitvoerig hoeven te verdiepen in de mogelijkheden om de aantrekkelijkste prijs te krijgen. Eenvoud is daarom een belangrijk doel. In 2017 is het Trajectabonnement daarom afgeschaft. HTM volgt in haar tarieven de Landelijke Tariefindexatie. Deze bedroeg in 2017 0,38%. De prijzen van losse producten zijn gelijk gebleven. In 2018 verandert alleen de prijs van de Kinderkaart: deze daalt van € 2,50 naar € 1,50.

In april heeft HTM de TicketApp gelanceerd. Hiermee kunnen reizigers op hun smartphone een los kaartje kopen. Dit is een succes: HTM verkoopt via dit kanaal zo'n 1400 kaartjes per week. Vooral gezinnen blijken dit te gebruiken, omdat ze hiermee met meerdere personen kunnen reizen. Ook kunnen saldoreizigers bij HTM sinds 2017 met hun smartphone in- en uitchecken. In oktober is op station Delft de vierde HTM-winkel geopend.

Productverkoop TicketApp per week

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Medewerkers

Personeelsbestand

Het personeelsbestand van HTM laat onderstaande kentallen zien. De bezetting is t.o.v. 2016 teruggelopen door uitstroom, voornamelijk door pensionering. De gemiddelde leeftijd neemt nog steeds toe omdat het personeelsbestand verder vergrijsd en instroom met jongere medewerkers achterblijft. HTM heeft een achterstand op de arbeidsmarkt waar het gaat om het arbeidsimago. Voornamelijk binnen de afdeling Techniek vormt schaarste een aandachtspunt en leent HTM momenteel meer medewerkers in dan wenselijk is om te voorzien in de juiste capaciteit. HTM treft voorbereidingen om de interne vakopleidingen voor technisch personeel te versterken, in samenwerking met relevante opleidingsinstituten uit de regio.

	2017	2016	2015
Gemiddelde personeelsbezetting (fte)	1.766	1.816	1.835
Medewerkers nieuw in dienst (aantal)	135	98	118
Medewerkers uit dienst (aantal)	203	202	180
Gemiddelde leeftijd (jr.)	50	50	49

Collectieve Arbeidsovereenkomst (cao)

Begin 2017 is HTM met de vakbonden een nieuwe cao overeengekomen met een looptijd van twee jaren. Naast afspraken over de loonontwikkeling was een belangrijke wijziging gelegen in het feit dat structurele afspraken zijn gemaakt over de rolverdeling tussen de medezeggenschap en de bonden waar het gaat over de zogenaamde dienstenpakketten.

Functiehuis

In het kader van 'de basis op orde' is in 2017 in een ambitieus tijdspad het complete functiehuis van HTM vernieuwd. Een grote verandering is dat HTM van taakomschrijvingen naar resultaatomschrijvingen is overgegaan. Naast resultaatgebieden zijn ook competenties opgenomen zodat HTM naar de toekomst toe gericht met medewerkers in gesprek kan gaan op het gebied van gedrag en resultaat. De (generieke) profielen hebben geleid tot meer transparantie. Alle profielen zijn ter waardering aangeboden aan AWWN en HAY om te komen tot definitieve indelingen in het salarisgebouw.

Gesprekscyclus

In navolging van het functiehuis is in 2017 een nieuwe systematiek voor een integrale gesprekscyclus besproken met de medezeggenschap. Dit om ondersteuning en handvatten te geven aan leidinggevenden en medewerkers om het goede gesprek te kunnen voeren. Binnen deze cyclus is er ruimte om te spreken over loopbaanontwikkeling, ontwikkelbehoeftes maar ook thema's als werkdruk en op weg naar pensioen. In 2018 zal gezamenlijk met de medezeggenschap verder invulling worden gegeven aan de uitrol en fasering van dit project.

Organisatiecultuur

In de strategie van HTM voor de komende jaren speelt de organisatiecultuur een prominente rol. In 2016 liet ons Medewerkerstevredenheidsonderzoek zien dat een aandachtspunt gelegen is in het tegengaan van ongewenst gedrag. HTM heeft besloten dit onderwerp, tezamen met het thema 'samenwerken', prioriteit te verlenen. In 2017 heeft HTM zich aangesloten bij initiatieven van het ministerie van SZW om dit verder vorm te geven. Bij het tegengaan van ongewenst gedrag spelen de leidinggevenden een belangrijke rol. Ook is een gerichte campagne ontwikkeld om het onderwerp beter bespreekbaar te maken.

Voorwoord van de directie

Profiel

Vennootschapsstructuur

Financiële resultaten

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen

Visie, missie en strategie

Bijzondere gebeurtenissen in 2017

Verlag van de directie

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verlag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

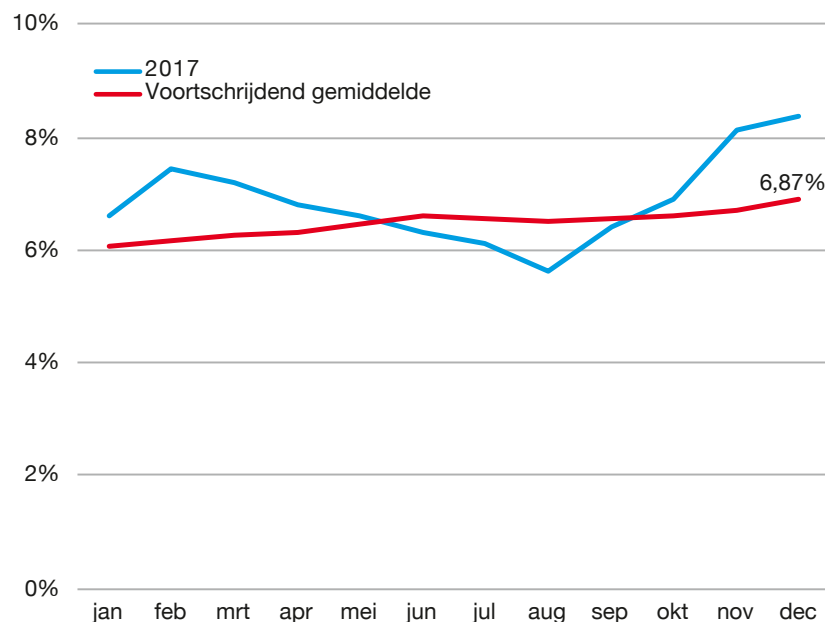
Jaarrekening 2017

Bij de aanpassing van de organisatiecultuur wordt ook aan leiderschap een belangrijke rol toegekend. Via diagnosesessies met leidinggevenden is gekeken naar de onderwerpen die in dit kader aandacht verdienen. Op basis hiervan is een gestructureerd programma van leiderschapontwikkeling opgezet, dat in 2017 is gestart en doorloopt in 2018. Alle leidinggevenden binnen HTM zullen dit programma, zowel op individueel als collectief niveau, doorlopen.

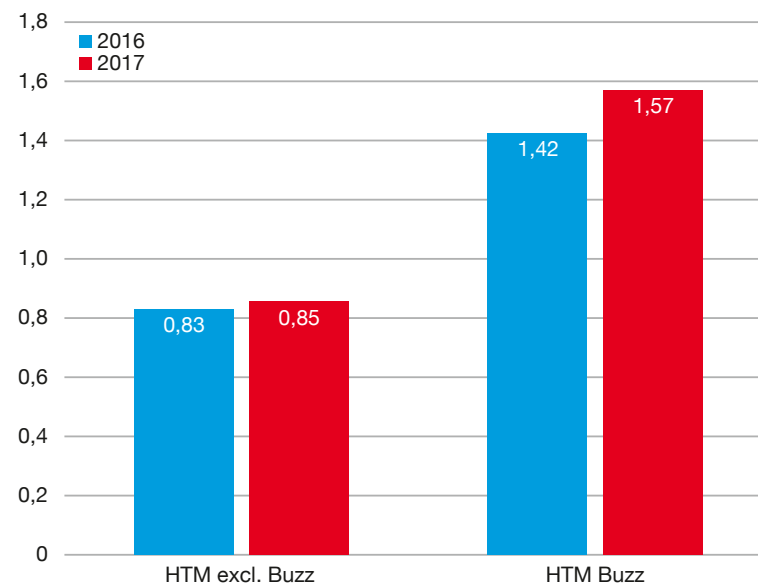
Arbeidsverzuim

Het terugdringen van het arbeidsverzuim is een belangrijk thema. In navolging van 2016 laat het arbeidsverzuim ook in 2017 een stijgende lijn zien. Ook de verzuimfrequentie is ten opzichte van het voorgaande jaar licht gestegen. Binnen HTM blijft het langverzuim een groot aandeel hebben in het verzuimpercentage. Dit heeft onder andere te maken met de hoge gemiddelde leeftijd. Oudere medewerkers verzuimen niet vaker, maar wel langer.

Verzuimcijfers 2017 HTM excl. Buzz

Verzuimfrequentie

In 2017 is kritisch gekeken naar de wijze waarop HTM omgaat met verzuim. Besloten is om van start te gaan met een nieuwe verzuimaanpak, die erop is gericht de medewerkers fysiek en mentaal gezond aan het werk houden en hen bij verzuim optimale begeleiding te bieden.

Maatschappelijke betrokkenheid

HTM heeft als stadvervoerder ook een maatschappelijke betrokkenheid. In 2017 is de samenwerking gestart met JINC, een landelijke organisatie die jongeren op weg helpt naar werk, waarin scholieren via workshops kennis maken met HTM als toekomstige werkgever. Daarnaast organiseert HTM sollicitatietrainingen op scholen. Sinds enkele jaren werkt HTM ook samen met de Missing Chapter Foundation in het project 'Raad van Kinderen', waarbij leerlingen van een Haagse lagere school meedenken over de manier waarop HTM haar dienstverlening kan verbeteren. Kinderen van nu zijn immers de reizigers en medewerkers van de toekomst. Op al deze manieren probeert HTM haar steentje bij te dragen aan de lokale samenleving.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Voertuigen en infrastructuur

Met de instroom van de nieuwe Avenio-stadstram op lijn 15 was 2017 het eerste volledige jaar waarin deze voertuigen op alle geplande lijnen in exploitatie genomen waren. Eind 2017 heeft HTM de nog openstaande optie voor nog eens 10 Avenio-voertuigen ingeroepen en bij Siemens in opdracht gegeven, teneinde ook de komende jaren te kunnen blijven voldoen aan de toenemende vraag naar goed en betrouwbaar openbaar vervoer. Parallel hieraan is de vloot verouderde GTL8-voertuigen afgebouwd naar een resterend totaal van 70 voertuigen.

Met een focus op het beperken van de rituitval heeft HTM in 2017 ingezet op het verhogen van de beschikbaarheid en de betrouwbaarheid van alle drie voertuigtypen. Hierin zijn in 2017 goede stappen gezet met als resultaat een duidelijke verbetering ten opzicht van 2016. De dalende tendens in het aantal ernstige verstoringen zal naar verwachting ook in 2018 worden voortgezet.

Voor de RegioCitadis-voertuigen – de light railtrams die in gebruik zijn op de lijnen van RandstadRail – is de geplande revisie van alle draaistellen succesvol en binnen budget afgerond. Hiermee is voldaan

aan een belangrijk onderhoudsaspect voor deze voertuigserie teneinde de komende jaren te blijven voldoen aan de betrouwbaarheidseisen.

HTM is een vervoerbedrijf midden in de samenleving, en het rijden met zware voertuigen kan soms leiden tot geluids- of trillingsoverlast voor omwonenden. Ook in 2017 deden zich dergelijke klachten voor. Om te bezien in hoeverre hieraan tegemoet kan worden gekomen is HTM gestart met een onderzoek naar de oorzaken. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de onderhoudsintervallen en de wijze van onderhoud, zowel aan de kant van de voertuigen als aan de kant van de infrastructuur. De interventies op het onderhoud hebben er toe geleid dat het aantal klachten is gereduceerd.

In 2017 is ook begonnen met het opstellen van de topeisen voor de nieuwe stadstram (werknaam: NST-2) die uiteindelijk in 2024 de resterende 70 GTL8-voertuigen moet gaan vervangen. In 2018 zullen deze topeisen door opdrachtgever MRDH worden vastgesteld, waarna HTM zich kan buigen over het opstellen van het Plan van Eisen voor dit nieuwe voertuigtype.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Onder de nieuwe busconcessie zal HTM de transitie inzetten van de huidige aardgasbussen naar elektrisch aangedreven 'zero emissie'-bussen. In de laatste maanden van 2017 is een daartoe belangrijk pilotproject in gang gezet met de aanbesteding van acht van dergelijke uitstootvrije bussen. Deze voertuigen worden aangeschaft om vanaf december 2018 te gaan rijden op lijn 100 van Den Haag CS naar het Norfolkterrein in Scheveningen. Met een aantal tussenstappen zal in 2024 de gehele HTM-busvloot bestaan uit elektrisch aangedreven voertuigen.

Voor wat betreft de organisatie van de bij de voertuigen betrokken bedrijfsonderdelen is HTM in 2017 gestart met het dichterbij elkaar brengen van haar onderhoudsafdelingen van de bus- en railvoertuigen. Het doel is dat hiermee de kennis en kunde op het gebied van elektrische aandrijfsystemen, die aanwezig is binnen het railbedrijf, ook te introduceren in het busonderhoud. De eerste E-bussen zullen eind 2018 in gebruik worden genomen. Met de leverancier zijn afspraken gemaakt rondom het in eigen beheer van HTM onderhouden van deze voertuigen. Hiermee wordt ook geborgd dat de verdere ontwikkelingen die HTM inzet om volgens de ISO 55001-methode te gaan werken ook van toepassing zullen zijn op het busonderhoud.

Naast het reguliere onderhoud aan voertuigen en infrastructuur heeft HTM in 2017 ook een aantal grootschalige vervangingswerkzaamheden aan de infrastructuur in eigen beheer uitgevoerd. Dit was onder meer het geval bij de keerlus Kraayenstein, een deel van de sporen aan de Erasmusweg, een deel van de sporen aan de Kalvermarkt en, samen met RET, een kilometer spoor van de E-lijn (RandstadRail) dat gedeeltelijk loopt over het spoorviaduct over de snelweg A12.

Op RandstadRail heeft HTM ook een start gemaakt met wisselmonitoring. Daarbij worden grote hoeveelheden data verzameld en geanalyseerd, waarmee de betrouwbaarheid van de wissels doelgericht kan worden verbeterd. In nauwe samenwerking met de leverancier, waarbij HTM zelf een relatief groot deel van het werkpakket uitvoert, is HTM in staat de systeemkennis binnen de onderneming verder te ontwikkelen en minder afhankelijk te zijn van derden. HTM richt zich daarnaast intensief op de stroomlijning van de beheer- en onderhoudsprocessen van materieel en infrastructuur, onder meer door het werken volgens de ISO 55001-methode. Het sterk verminderde aantal storingen geeft aan dat HTM hier in 2017 een positieve resultaten heeft behaald.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Railvervoer

In 2017 heeft HTM in de aansturing van haar rijdend personeel veel aandacht besteed aan de verdere verhoging van de klanttevredenheid. Dat gebeurde onder meer door gerichte activiteiten in de opleidingen en tijdens het werkoverleg en de voortgangs- en functioneringsgesprekken. Hierbij is in het bijzonder aandacht gegeven aan de klachten en complimenten die reizigers aan HTM melden. Dit heeft er mede toe bijgedragen dat de waarderingsscore voor het tramvervoer in de landelijke OV-Klantenbarometer aanzienlijk is verhoogd, van een 7,6 in 2016 naar een 7,8 in het verslagjaar.

Daarnaast is door de Rijdienst Rail extra aandacht besteed aan verdere verbetering van de punctualiteit en het terugdringen van de rituitval. Dit zijn belangrijke prestatiecriteria die volgen uit de railconcessie. De rituitval

als gevolg van personele oorzaken is in 2017 wederom gedaald tot een niveau van 0,03% (de totale rituitval was in 2017 0,37%, wat in 2016 nog 0,47% was). Met betrekking tot de punctualiteit is in het bijzonder gekeken naar het verhogen van de vertrekpunctualiteit, dat in 2017 was opgenomen als een van de strategische projecten. HTM is erin geslaagd deze punctualiteit voor al haar railvervoerdiensten op 98,3% te brengen (2016: 97,4%). Het streven hierbij is een vertrekpunctualiteit van 100%.

Als uitvloeisel van het Medewerkerstevredenheidsonderzoek in 2016 is ook onder het rijdend personeel aandacht besteed aan de organisatiecultuur. Dat gold in 2017 in het bijzonder voor de bereikbaarheid en beschikbaarheid van de leidinggevenden, het aanspreken van medewerkers bij ongewenst gedrag en het verbeteren van de onderlinge samenwerking.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Busvervoer

In 2017 heeft HTM Buzz BV, het dochterbedrijf van HTM dat verantwoordelijk is voor de exploitatie van het stadsbusvervoer, het vijfde jaar van haar lopende, zevenjarige concessie afgesloten. Deze concessie eindigt eind 2019. In het Jaarverslag 2016 was reeds melding gemaakt van het feit dat MRDH haar ontwerp-Plan van Eisen voor de volgende stadsbusconcessie (2019-2034) had bekendgemaakt. In 2017 heeft zij hieraan een vervolg gegeven met het principebesluit, deze uitdagende concessie onderhands aan HTM te zullen gunnen op voorwaarde dat HTM in staat zou zijn een passende bieding in te dienen. In 2017 heeft HTM in nauwe samenspraak met MRDH de details van de concessie en de exploitatie nader uitgewerkt en zijn voorbereidingen getroffen voor de daadwerkelijke gunning, die op 11 april 2018 heeft plaatsgevonden. Onder de nieuwe busconcessie zal de transitie worden gemaakt van de huidige aardgasbussen naar 'zero emission' busvervoer. Dit zal in de praktijk worden gerealiseerd door de inzet van elektrisch aangedreven bussen, waarbij HTM zoveel mogelijk gebruik wil maken van laadvoorzieningen vanuit haar bestaande railnetwerk. Emissieloos vervoer is een belangrijke volgende stap op weg naar de verduurzaming van de Haagse samenleving. Vooruitlopend op de volledige elektrificatie van het vervoersnetwerk voltooide HTM in 2017 de aanbesteding van acht elektrische bussen, waarmee vanaf 2018 een pilot zal worden gehouden om ervaring op te doen. Bij deze aanbesteding is VDL als winnende leverancier uit de bus gekomen.

Als gevolg van de onderhandse gunning van de busconcessie dient de doorslaggevende zeggenschap van de opdrachtgever, MRDH, in het vervoerbedrijf te worden geregeld. De directie van HTM heeft in samenspraak met de Raad van Commissarissen en de aandeelhouders besloten, dat niet HTM Buzz BV maar HTM Personenvervoer NV de concessiehouder zal worden. De Statuten van HTM Personenvervoer zijn hierop aangepast en HTM Buzz BV zal met het einde van de lopende concessie ophouden te bestaan als zelfstandige entiteit.

Ook in 2017 waren er veel bouw- en wegwerkzaamheden in de Haagse regio, met een groot aantal omlleidingen als gevolg. Deze werkzaamheden vonden vooral plaats in de Binckhorst en het centrum. Hoewel HTM er, in samenspraak met degenen die de werkzaamheden plannen en uitvoeren, alles aan doet de overlast voor de reiziger te beperken, staat de kwaliteit van de dienstverlening soms onder druk. Desondanks waardeerde de reizigers deze dienstverlening in het busvervoer met een bestendige 7,8; een resultaat waar HTM trots op is.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Commercieel vervoer

Sinds lange tijd beschikt HTM Personenvervoer over enkele dochterondernemingen die actief zijn op de markt van het besloten vervoer. Deze ondernemingen richten zich vooral op het aanbieden van taxi- en taxibusdiensten op concessiebasis, in opdracht van overheden, en op touringcardiensten die ook op de vrije markt plaatsvinden. Een bijzondere activiteit betreft het vervoer van reizigers op de luchthaven Schiphol, waar HTM Specials zowel de buspendels tussen de P3-parkeerplaats en de hoofdterminal aanbiedt, als het platformvervoer. Dit laatste wordt uitgevoerd met elektrische bussen. Het besloten vervoer wordt gekenmerkt door een groot aantal aanbieders en een intensieve concurrentie. Helaas slaagden twee samenwerkende dochterondernemingen in de Drechtsteden – Lotax BV en Personenvervoer Drechtsteden BV – er niet in, een voor hen essentiële concessie voor het WVG-vervoer te winnen.

Daarmee werd het voortbestaan van deze ondernemingen dermate onzeker dat HTM heeft besloten ze beide over te dragen aan een derde. Op 1 februari 2017 zijn Lotax en PVD verkocht aan de firma Wegman te Ameide, waarbij de voertuigen en het merendeel van de medewerkers is overgegaan. In het touringcarvervoer in en rond de Haagse regio had HTM in 2017 te maken met een afnemende vraag. In het groepsvervoer zijn de chauffeurs die voor het merendeel werden ingezet op openbaar vervoerlijnen, met ingang van 1 december 2017 overgegaan naar HTMbuzz BV. Het vervoer op de luchthaven Schiphol kent een gestage groei die zich naar verwachting ook in 2018 zal voortzetten. Deze groei heeft een deels autonoom karakter, voortvloeiend uit de groei van het aantal reizigers in de luchtvaart en de expansie van Schiphol. De luchthaven is als opdrachtgever van onze vervoerdiensten tevreden over de door HTM Specials geleverde prestaties.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Directieteam

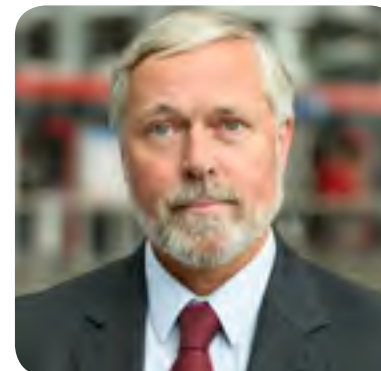
Het directieteam van HTM Personenvervoer N.V. bestaat uit:

Jaap Bierman
Algemeen Directeur

Gerard Boot
Financieel Directeur

Jeroen Groenendijk
Ondernemingssecretaris

Karen Bosch
Manager HRM

Erik Beenen
Manager Reizigers

Sandra Ikking
Manager Uitvoering

Rien Heilbron
Manager Techniek

Ernst Moeksis
Manager Corporate Communicatie

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Verslag van de Raad van Commissarissen

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Sinds de statutenwijziging van 7 december 2016 is HTM Personenvervoer NV een structuurvennootschap met een onafhankelijke Raad van Commissarissen. Het aandeelhouderschap ligt bij HTM Beheer BV, dat alle aandelen minus één in handen heeft, en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, die beschikt over één aandeel waaraan preferente rechten zijn verbonden. Dit laatste vloeit voort uit Europese wetgeving, die bepaalt dat bij onderhandse gunning van een vervoersconcessie de opdrachtgever een doorslaggevende zeggenschap dient te verkrijgen in het exploitatiebedrijf.

De Raad van Commissarissen kent vijf leden. Er deden zich in het verslagjaar twee wijzigingen voor in de samenstelling van de Raad. De aandeelhouders benoemden op 14, resp. 21 maart 2017 (buiten vergadering) mevrouw drs. S. Spek met ingang van 21 maart 2017 tot lid van de Raad. Zij vervult de vacature die ontstond door het vertrek van mevrouw drs. M. van Ittersum per 7 december 2016. Voorts benoemde de Algemene Vergadering op 22 november 2017 mevrouw drs. L.E. Boot met ingang van 1 januari 2018 tot lid van de Raad. Daarmee neemt zij de zetel in die ex. art. 24 lid 4 van de Statuten op aanbeveling van de Ondernemingsraad wordt vervuld. Deze plaats werd tot en met 31 december 2017 bezet door mevrouw mr. D.A.T. van der Heem-Wagemakers, die na afronding van haar derde termijn afscheid heeft genomen van de Raad. De Raad is mevrouw Van Ittersum en mevrouw Van der Heem bijzonder erkentelijk voor hun plezierige samenwerking, hun betrokkenheid en hun grote kennis van zaken.

Naast de twee wijzigingen in het lidmaatschap vonden in 2017 twee herbenoemingen plaats. De Algemene Vergadering stemde op 22 november 2017 in met de voordracht tot herbenoeming van de heer drs. P. de Krom en de heer mr. S.D. Renzema, beiden voor een tweede termijn van vier jaar.

De Raad van Commissarissen kwam in het verslagjaar tienmaal bijeen. Een bijeenkomst was gewijd aan de zelfevaluatie van de Raad, die werd begeleid door Prof. Dr. Ir. R. Goodijk. Daarnaast waren er zes reguliere vergaderingen van de Raad, een extra vergadering over de jaarrekening 2016 alsmede twee informele verdiepende bijeenkomsten over de herijking van de strategie, respectievelijk het thema cybersecurity. Vertegenwoordigers van de Raad bespraken tweemaal de algemene gang van zaken met de directie, de Ondernemingsraad en vertegenwoordigers van de aandeelhouders op grond van art. 24 van de Wet op de Ondernemingsraden.

In 2017 besprak de Raad onder meer:

- de strategie van de onderneming voor de periode 2017-2022, inclusief de uit de strategie voortvloeiende projecten. De Raad organiseerde een informele bijeenkomst met de aandeelhouders over de langetermijnstrategie;
- het concept-Jaarplan inclusief het budget 2018;
- de financiële ontwikkelingen, waaronder de jaarcijfers en het Jaarverslag 2017;
- de voorbereiding van de bieding op de stadsbusconcessie;
- de organisatiecultuur, mede aan de hand van het in 2016 gehouden Medewerkerstevredenheidsonderzoek en de daaruit voortgekomen actiepunten;
- de voorbereiding van de aanbesteding van de nieuwe stadstram, die de laatste serie GTL8-trams zal gaan vervangen;
- de ontwikkeling van het ziekteverzuim en het te voeren vitaliteitsbeleid;
- de relaties met de opdrachtgever en met de Ondernemingsraad.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Ook in 2017 kende de Raad twee commissies, te weten de Auditcommissie en de Selectie-, Benoemingen- en Renumeratiecommissie. De Auditcommissie bestond uit de heer Renzema (voorzitter), mevrouw Van der Heem en mevrouw Spek. De AC kwam in 2017 viermaal bijeen en besprak de financiële ontwikkelingen van de onderneming. In het bijzonder behandelde de AC de volgende onderwerpen:

- de algemene financiële ontwikkelingen van de onderneming;
- de jaarrekening en het bestuursverslag bij de jaarrekening over 2016, inclusief de accountantsrapportage en de managementletter, in aanwezigheid van de accountant;
- de financiële aspecten van de uit te brengen bieding op de stadsbusconcessie;
- het budget en Jaarplan 2018.

De Selectie-, Benoemingen en Remuneratiecommissie (SBRC) bestond in 2017 uit de heer De Krom (voorzitter) en de heer Groen. De SBRC behandelde in het verslagjaar onder meer de werving, selectie en voordracht van de per 1 januari 2018 vrijkomende zetel in de Raad als gevolg van het vertrek van mevrouw Van der Heem.

In verband met bijzondere omstandigheden, gelegen in substantiële onzekerheden in de definitieve vergoeding door MRDH van aanspraken uit het verleden, alsmede op grond van verwachte besluitvorming door MRDH inzake de stadsbusconcessie, verleende de algemene vergadering in overeenstemming met artikel 32 lid 2 van de Statuten uitstel voor de vaststelling van de jaarrekening 2016. Deze jaarrekening is, na bespreking in de Auditcommissie en in de Raad en het uitbrengen van positief advies daarover, op 4 juli 2017 vastgesteld door de algemene vergadering. De algemene vergadering verleende daarbij decharge aan directie en Raad van Commissarissen voor het gevoerde beleid, respectievelijk het daarop gehouden toezicht.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Samenstelling van de Raad van Commissarissen

U. Groen (voorzitter)

16 juli 1964, benoemd op 12 oktober 2015

CIO van het Universitair Medisch Centrum Groningen, voorzitter Raad van Advies Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

Mr. S.D. Renzema

18 september 1948, benoemd op 15 oktober 2013 en herbenoemd op 22 november 2017

Zelfstandig adviseur, voormalig directielid van de rechtsvoorganger van Connexion, voormalig hoofd openbaar vervoer van het Stadsgebied Haaglanden

Drs. P. de Krom

10 februari 1963, benoemd op 15 oktober 2013 en herbenoemd op 22 november 2017

Voorzitter Raad van Bestuur/ CEO van TNO, voormalig staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, voormalig lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Mevr. Drs. S. Spek

4 juni 1971, benoemd op 21 maart 2017

CFO van de Mosadex Groep, voormalig CFO van zorginstelling Careyn en verschillende directiefuncties binnen Achmea; lid Raad van Commissarissen MN

Mevr. Drs. L.M.E. Boot

19 april 1964, benoemd op 22 november 2017

Voorzitter Raad van Bestuur zorginstelling Stichting Pameijer, voorzitter De Rotterdamse Zorg, voormalig directeur van het railbedrijf van HTM

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Jaarrekening 2017

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Geconsolideerde balans per 31 december 2017

(voor resultaatbestemming)

		31 december 2017	31 december 2016
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	(1)	421.940.192	430.827.410
Financiële vaste activa	(2)	12.505.778	12.837.724
		434.445.970	443.665.134
Vlottende activa			
Voorraden	(3)	12.638.014	11.734.501
Onderhanden projecten	(4)	6.723.623	1.195.625
Vorderingen	(5)	33.675.058	53.845.278
Liquide middelen	(6)	58.887.741	59.411.266
		111.924.436	126.186.670
		546.370.406	569.851.804
PASSIVA			
Groepsvermogen	(7)	93.123.729	91.690.205
Voorzieningen	(8)	4.017.257	4.289.751
Langlopende schulden	(9)	388.300.000	250.000
Kortlopende schulden	(10)	60.929.420	473.621.848
		546.370.406	569.851.804

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2017

		2017	2016
Netto-omzet	(11)	257.571.118	252.764.777
Werk in uitvoering	(12)	20.235.839	47.726.666
Overige opbrengsten	(13)	13.926.907	16.279.584
Som der bedrijfsopbrengsten		291.733.864	316.771.027
Kosten			
Kosten materialen en reserve onderdelen	(14)	7.107.981	7.998.706
Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten	(15)	95.553.617	119.140.808
Personeelskosten	(16)	139.179.046	137.825.203
Afschrijvingen op materiële vaste activa	(17)	24.018.840	26.625.647
Overige bedrijfskosten	(18)	11.858.922	10.631.529
Som der bedrijfslasten		277.718.406	302.221.893
Bedrijfsresultaat		14.015.458	14.549.134
Financiële baten en lasten	(19)	-7.128.704	-8.155.186
Resultaat voor belastingen		6.886.754	6.393.948
Vennootschapsbelasting		-1.711.224	-1.844.137
Resultaat na belastingen		5.175.530	4.549.811

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017

	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	14.015.458	14.549.134
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	24.018.840	26.091.329
Mutatie kwaliteitsfonds	1.006.180	-
Mutatie voorzieningen	-272.494	1.099.544
Veranderingen in het werkkapitaal:		
Mutatie voorraden	-903.513	-301.825
Mutatie onderhanden projecten	-5.527.998	1.375.219
Mutatie vorderingen	5.383.909	-19.913.850
Mutatie kortlopende schulden (exclusief kortlopend deel van de langlopende schulden)	-22.712.193	20.359.050
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	15.008.189	43.258.601
Ontvangen rente	26.808	48.899
Betaalde rente	-402.783	-8.204.085
Vennootschapsbelasting	-2.282.110	-
	-2.658.085	-8.155.186
Kasstroom uit operationele activiteiten	12.350.104	35.103.415
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-15.131.623	-30.730.524
Desinvesteringen materiële vaste activa	-	999.791
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-15.131.623	-29.730.733
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Overige mutaties onverdeelde winst reserve	-3.742.006	-
Opgenomen schulden aan kredietinstellingen	407.000.000	201.200.000
Aflossing schulden aan kredietinstellingen	-401.000.000	-169.384.068
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	2.257.994	31.815.932
	-523.525	37.188.614

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

	2017	2016
Samenstelling geldmiddelen		
Liquide middelen per 1 januari	59.411.266	21.972.647
Mutatie liquide middelen	-523.525	37.438.619
Liquide middelen per 31 december	58.887.741	59.411.266

	2017	2016
Geconsolideerd overzicht totaalresultaat		
Resultaat na belastingen	5.175.530	4.549.811
Totaalresultaat van de rechtspersoon	5.175.530	4.549.811

De herwaardering wordt bij realisatie verwerkt in de winst-en-verliesrekening; het bedrag van de gerealiseerde herwaardering maakt ook onderdeel uit van het in dit overzicht gepresenteerde geconsolideerde resultaat toekomstend aan de rechtspersoon.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening

Algemene toelichting

De activiteiten van HTM Personenvervoer N.V. omvatten het openbaar vervoer met Rail, RandstadRail en Bus in de regio Den Haag. Commerciële activiteiten betreffen het verzorgen van besloten vervoer per bus.

Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel HTM Personenvervoer N.V. als de geconsolideerde maatschappijen van HTM Personenvervoer N.V.

Vestigingsadres

HTM Personenvervoer N.V. (geregistreerd onder KvK-nummer 27014495) is statutair gevestigd op Koningin Julianaplein 10 te Den Haag.

Groepsverhoudingen

HTM Beheer B.V. te Den Haag staat aan het hoofd van de groep HTM Personenvervoer N.V. te Den Haag. HTM Beheer B.V. is voor 100% aandeelhouder van HTM Personenvervoer N.V.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2017.

Toegepaste standaarden

De geconsolideerde jaarrekening van de onderneming maakt deel uit van de statutaire jaarrekening van de onderneming en is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaat-bepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Presentatie en functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn ten opzichte van het voorgaand boekjaar ongewijzigd. Wel hebben diverse herrubriceringen plaatsgevonden:

- De vordering op MRDH uit hoofde van het MJOP ten bedrage van € 11.965.583 (2016: €12.659.724) is per heden te bestempelen als langlopende vordering. Om deze reden is deze vordering geherrubriceerd naar de financiële vaste activa. Het kortlopende gedeelte van de vordering op MRDH ten bedrage van € 8.751.978 (2016: € 10.094.313) is in de jaarrekening van 2017 apart gepresenteerd binnen de vlottende activa.
- Binnen de kortlopende schulden heeft een uitsplitsing van de overlopende passiva plaatsgevonden. De schulden uit hoofde van studentenkaarten en verlof aanspraken zijn afzonderlijk weergegeven voor een betere vergelijking met het voorgaande boekjaar.
- De mutatie geactiveerde eigen productie 2017 € 6.221.931 (2016: € 9.649.384) werd in 2016 verantwoord onder de personeelskosten. In de toelichting op de winst- en verliesrekening wordt de geactiveerde eigen productie verantwoord onder de overige opbrengsten. De uitgevoerde herrubriceringen hebben geen resultaat-effect.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Bij de waardering van activa en passiva is uitgegaan van de veronderstelling dat het geheel van de werkzaamheden van de rechtspersoon waaraan die activa en passiva dienstbaar zijn, wordt voortgezet.

Schattingswijzigingen

In 2017 zijn twee schattingswijzigingen doorgevoerd in de jaarrekening.

In 2017 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden in de bepaling van de jubileumvoorziening. HTM heeft een verbeterd model geïmplementeerd

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

voor het bepalen van de jubileumvoorziening waarmee beter rekening wordt gehouden met de 'blijf-verwachting'. Deze nieuwe inschatting is verwerkt als een schattingswijziging in de jaarrekening.

Het positieve effect van deze schattingswijziging op het resultaat na belastingen over het boekjaar 2017 bedraagt circa € 0,5 miljoen.

Tot 1 januari 2017 werden de bussen afgeschreven over 7 jaar en werd voor vervoersmiddelen een restwaarde gehanteerd van € 2.242.000. Nieuwe inzichten hebben geleid tot het hanteren van een afschrijvingstermijn van 8 jaar voor voervoersmiddelen en het hanteren van een restwaarde van € 0 van de verkrijgingsprijs voor vervoersmiddelen (gerekend vanaf 01-01-2017 t/ m 31-12-2024).

Het positieve effect van deze schattingswijziging op het resultaat na belastingen over het boekjaar 2017 bedraagt circa € 1,6 miljoen.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van HTM Personenvervoer N.V. zich verschillende oordelen en worden schattingen gemaakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen.

Op de balans van HTM Personenvervoer N.V. zijn CNG bussen opgenomen. De afschrijving hiervan is gebaseerd op de geschatte gebruiksduur, zoals ingeschat door het management. Herzieningen in de gebruiksduur hebben invloed op de afschrijvingen en kunnen hierdoor omvangrijke invloed hebben op het resultaat van de onderneming.

Op de balans van HTM Personenvervoer N.V. zijn vorderingen op de concessieverlener Metropoolregio Rotterdam Den Haag opgenomen. Vorderingen uit hoofde van exploitatiebijdragen of te declareren termijnen voor uitgevoerde projecten worden initieel opgenomen voordat deze definitief beschikt zijn. Hierdoor kan het zijn dat de definitieve vordering nog wijzigt. De opgenomen vordering is een beste inschatting op basis van de per heden beschikbare informatie.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, bijvoorbeeld financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Grondslagen voor consolidatie

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van HTM Personenvervoer NV samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin HTM Personenvervoer NV direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de groep.

De in de consolidatie begrepen vennootschappen zijn:

Naam	Aandeel in het geplaatste kapitaal %	Statutaire zetel
HTM Railvoertuigen BV	100,00	Den Haag
HTM Buzz BV	100,00	Den Haag
HTM Commercial Actions BV	100,00	Den Haag
• HTM Specials BV	100,00	Den Haag
• Vreugdetours BV	100,00	Den Haag

Tot en met het voorgaande boekjaar behoorden de vennootschappen Personenvervoer Drechtsteden B.V., Lotax Taxibedrijf B.V. en HTM Services B.V. eveneens tot de consolidatiekring van HTM Personenvervoer N.V. In 2017 heeft een juridische fusie plaatsgevonden waarbij HTM Services B.V. is opgegaan in HTM Commercial Actions B.V. Tevens is de verkoop van Personenvervoer Drechtsteden B.V. en Lotax Taxibedrijf B.V. gematerialiseerd.

Vanaf de overnamedatum worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van overgenomen vennootschappen opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment dat overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend op de desbetreffende vennootschap.

De maatschappijen die in de consolidatie betrokken zijn, blijven in de consolidatie opgenomen tot het moment dat zij worden verkocht; deconsolidatie vindt plaats op het moment dat de beslissende zeggenschap wordt overgedragen.

De baten en lasten van Personenvervoer Drechtsteden B.V. en Lotax Taxibedrijf B.V. zijn tot de verkoopdatum opgenomen in de geconsolideerde winst- en verliesrekening van HTM Personenvervoer N.V.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Activa en passiva worden tegen historische kostprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en- verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie.

Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa. Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment dat het actief gereed is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

bij buitengebruikstelling of bij afstoting. Op terreinen en materiële vaste activa in uitvoering wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa waarvan de vennootschap krachtens een financiële leaseovereenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de materiële vaste activa is geen voorziening voor groot onderhoud gevormd. De kosten worden rechtstreeks in het resultaat verantwoord. Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het actief.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Een bijzonder waardeverminderingverlies voor goodwill wordt niet teruggenomen in een volgende periode.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen, overige vorderingen en overige financiële verplichtingen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

componenten van financiële instrumenten als financieel actief of als financiële verplichting.

Financiële instrumenten worden bij de eerste waardering verwerkt tegen reële waarde, waarbij de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en- verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst-en- verliesrekening.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd zoals beschreven in de grondslag van het betreffende instrument.

Financiële vaste activa**Deelnemingen met invloed van betekenis**

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaardemethode. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Bij deze waardering worden ook langlopende vorderingen op de deelnemingen meegenomen die feitelijk moeten worden gezien als onderdeel van de netto-investering. Dit betreft met name leningen waarvan de afwikkeling in de nabije toekomst niet is gepland en niet waarschijnlijk is. Een aandeel in de winst van de deelneming in latere jaren wordt pas verwerkt als en voor zover het cumulatieve niet verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen. Indien en voor zover HTM Personenvervoer NV in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel

feitelijke verplichting heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen ter grootte van de verwachte betalingen door de onderneming ten behoeve van de deelneming. De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Indien de deelnemende rechtspersoon een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die volgens de vermogensmutatiemethode wordt gewaardeerd, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht naar rato van het relatieve belang dat derden hebben in de deelnemingen verwerkt (proportionele resultaatbepaling). Een verlies dat voortvloeit uit de overdracht van vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa wordt wel volledig verwerkt. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, worden geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Bijzondere waardeverminderingen financiële vaste activa

Een financieel actief wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Daarnaast worden subjectieve indicatoren samen met objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardevermindering overwogen.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de onderneming worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden op het niveau van specifieke activa in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Een bijzonder waardeverminderingverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

bepaald als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Bijzondere waardeverminderingverliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindering-verlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Overige financiële vaste activa

De grondslagen voor de overige financiële vaste activa zijn verder opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Vervreemding van de vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

Voorraden, materialen en onderdelen worden gewaardeerd tegen de gemiddelde verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde. De verkrijgings- of vervaardigingsprijs bestaat uit alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging alsmede de gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

De voorraden worden grotendeels ingezet voor de duurzame instandhouding van de materiële vaste activa. Gezien de omloopsnelheid worden deze activa gepresenteerd onder de voorraden.

Onderhanden projecten

De post onderhanden projecten in opdracht van derden bestaat uit het saldo van gerealiseerde projectkosten, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen, vermeerderd met toegerekende winsten.

Onderhanden projecten worden afzonderlijk in de balans onder vlottende activa gepresenteerd. Indien het een creditstand vertoont worden deze gepresenteerd onder de kortlopende schulden. Onderhanden projecten worden gesaldeerd en gespecificeerd opgenomen in de toelichting. De onderhanden projecten in opdracht van derden worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs, vermeerderd met de aan het uitgevoerde werk toe te rekenen kosten voor Voorbereiding, Administratie en Toezicht (VAT) en verminderd met de op balansdatum reeds voorzienbare verliezen. De vervaardigingsprijs omvat het directe materiaalverbruik, de directe loon- en machinekosten en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen opbrengsten vermeerderd met eventuele opbrengsten op grond van meer- of minderwerk, claims en vergoedingen, indien en voor zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten zullen worden gerealiseerd en betrouwbaar kunnen worden bepaald. De projectopbrengsten worden bepaald op de reële waarde van de tegenprestaties die is of zal worden ontvangen.

De toerekening van opbrengsten, kosten en winstneming op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode). De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Verwerking vindt plaats zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project. De op de onderhanden projecten betrekking hebbende gedeclareerde termijnen worden in mindering gebracht op de onderhanden projecten en gesaldeerd met het onderhanden werk opgenomen op de balans.

Het resultaat van een aanneemcontract kan betrouwbaar worden ingeschat als de totale projectopbrengsten, de vereiste projectkosten om het project af te maken en de mate waarin het onderhanden project is voltooid betrouwbaar kunnen worden vastgesteld, het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de aan het onderhanden project toe te rekenen projectkosten duidelijk te onderscheiden zijn en op betrouwbare wijze te bepalen zijn.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Het resultaat van een regiecontract kan betrouwbaar worden ingeschat als het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de aan het onderhanden project toe te rekenen projectkosten duidelijk te onderscheiden zijn en op betrouwbare wijze te bepalen zijn.

Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden ingeschat, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt in de winst-en-verliesrekening tot het bedrag van de gemaakt.

Uitgaven die verband houden met projectkosten die na de balansdatum tot te verrichten prestaties leiden, worden als onderdeel van de voorraden (onderhanden werk of vooruitbetalingen)/ overlopende activa verwerkt indien het waarschijnlijk is dat ze in een volgende periode zullen leiden tot opbrengsten. Verwerking van de projectkosten in de winst-en-verliesrekening vindt plaats als de prestaties in het project worden geleverd en zijn gerealiseerd. Verwachte verliezen op onderhanden projecten worden onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Het bedrag van het verlies wordt bepaald ongeacht of het project reeds is aangevangen, het stadium van realisatie van het project of het bedrag aan winst dat wordt verwacht op andere, niet gerelateerde projecten.

Onderhanden projecten in opdracht van Metropoolregio Rotterdam Den Haag betreffen met name verbreding, aanleg en levensduurverlengend onderhoud van infrastructuur. Het saldo onderhanden projecten zijn de in uitvoering zijnde werken en opdrachten van derden tot constructie van een actief, waarvan op balansdatum nog geen oplevering plaats heeft gevonden. De projecten omvatten hoofdzakelijk realisatie, beheer en onderhoud van (rail)infrastructuur in opdracht van HTM Railinfra BV, Metropoolregio Rotterdam Den Haag en gemeente Den Haag.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening- courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden, tenzij deze in aanmerking komen voor verrekening. In die gevallen vindt saldering plaats. Liquide middelen

worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Inkoop van eigen aandelen wordt in mindering gebracht op de overige reserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Voorziening loondoorbetaling bij ziekte**

De voorziening vanwege loondoorbetaling bij ziekte wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Jubileum voorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkansen en leeftijden.

De voorziening wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Het percentage waartegen deze contant is gemaakt, is twee procent.

Latente belastingverplichtingen

Voor in de toekomst te betalen belastingbedragen uit hoofde van verschillen tussen commerciële en fiscale balanswaarderingen wordt een voorziening getroffen ter grootte van de som van deze verschillen vermenigvuldigd met het geldende belastingtarief. Op deze voorziening worden in mindering gebracht de in de toekomst te verrekenen belastingbedragen uit hoofde van beschikbare voorwaartse verliescompensatie, voor zover het waarschijnlijk is dat de toekomstige fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor belastingen.

Voorziening voor verlieslatende contracten

Een voorziening voor verlieslatende contracten is gevormd voor het negatieve verschil tussen de waarden van de door de onderneming uit hoofde van een tweetal contracten na balansdatum te ontvangen prestatie van derden en de door hem na balansdatum te verrichten contraprestatie. De voorziening is bepaald op basis van de verwachte en onvermijdbare kosten die ten minste gemaakt moeten worden om aan de contractuele verplichtingen te voldoen.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste

verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

De aflossingsverplichtingen van de langlopende schulden voor het komend jaar worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Financiële leasing

HTM Personenvervoer N.V. kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Operationele leasing

Als HTM Personenvervoer N.V. optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Afgeleide financiële instrumenten**

HTM Personenvervoer N.V. past kostprijs-hedge-accounting toe voor de renteswap die ervoor zorgt dat bepaalde variabel rentende schuld worden omgezet in vastrentende lening.

Bij de toepassing van kostprijs hedge accounting vindt, zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst-en-verliesrekening, wordt het met het afgeleide instrument samenhangende resultaat in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting, wordt de kostprijs van dit actief aangepast met de afdekkingsresultaten die nog niet in de winst-en-verliesrekening zijn verwerkt.

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, wordt de cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt, als overlopende post in de balans opgenomen, totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting, maar het financiële instrument niet wordt verkocht, wordt ook de hedge accounting beëindigd. De vervolwaardering van het financiële instrument is dan tegen kostprijs of lagere marktwaarde. De onderneming documenteert de hedgerelaties in generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er sprake is van een effectieve hedge respectievelijk dat er geen sprake is van overhedges.

De onderneming bepaalt op elke balansdatum de mate van ineffectiviteit van de combinatie van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie (de hedgerelatie). De mate van ineffectiviteit van de hedgerelatie wordt vastgesteld door het vergelijken van de kritische kenmerken van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie in de hedgerelatie.

Indien de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, aan elkaar gelijk zijn (geweest), is geen sprake (geweest) van ineffectiviteit. Indien de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, niet aan elkaar gelijk zijn (geweest), is sprake (geweest) van ineffectiviteit. In dat geval wordt de mate van ineffectiviteit vastgesteld door de verandering in reële waarde van het afdekkingsinstrument te vergelijken met de verandering in reële waarde van de afgedekte positie. Indien sprake is van een cumulatief verlies op de hedgerelatie over de periode vanaf eerste verwerking van het afdekkingsinstrument tot aan balansdatum, wordt deze ineffectiviteit (het verlies) direct in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Grondslagen voor resultaatbepaling

Bedrijfsopbrengsten

Concessie rail

De railconcessie 2016-2026 is in 2016 onderhands gegund aan HTM Personenvervoer NV. Hiermee continueert HTM de activiteiten op het gebied van openbaar vervoer rail in de regio Haaglanden. Er zijn geen nadere afspraken gemaakt over verlenging of tussentijdse beëindiging van de concessie.

Overheidssubsidies bestaan uit exploitatiesubsidies en investerings-subsidies. HTM ontvangt als concessiehouder een jaarlijkse exploitatiebijdrage op basis van bevoorschotting voor de uitvoering van de concessie, zoals vastgelegd in de subsidiebeschikking afgegeven door Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de winst-en-verliesrekening van het jaar gebracht ten laste waarvan de gesubsidieerde bestedingen komen of waarin de opbrengsten zijn gedeerd of het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. Afhankelijk van het karakter van de vooruitontvangen bedragen worden deze gepresenteerd onder de langlopende schulden of overlopende passiva.

De vaststelling van de definitieve omvang van de exploitatiebijdrage vindt plaats in latere boekjaren en kan afwijken van de bevoorschotting zoals vastgelegd in de subsidiebeschikking. De opbrengsten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. De jaarlijkse overeengekomen exploitatiebijdrage kan nog worden aangepast op basis van:

- Indexering
- Besluiten van concessiegever ten aanzien, meer- minderwerk, mutanten, dienstregelingsuren, vervallen ritten en de vergoeding van kapitaallasten

Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op het geïnvesteerde bedrag. Binnen de concessie heeft HTM de verplichting tot de aanschaf van nieuwe railvoertuigen die voldoen aan de nieuw vastgestelde vereisten. Hiernaast dient HTM de infrastructuur te onderhouden zodat deze ingezet kan worden voor de activiteiten op het gebied van openbaar vervoer rail in de regio Haaglanden.

Concessie bus

De concessie voor de exploitatie van Bus betreft de concessie openbaar vervoer Haaglanden Stad en eindigt op 8 december 2019. Er zijn geen nadere afspraken gemaakt over verlenging of tussentijdse beëindiging van de huidige concessie. Er zijn geen wijzigingen in de afspraken van de huidige concessie. Dit jaar is onderhands de toekomstige bus concessie voorlopig gegund aan HTM Personenvervoer NV. Hiermee continueert HTM vanaf 9 december 2019 tot en met 2034 de activiteiten op het gebied van openbaar vervoer bus Haaglanden Stad.

Overheidssubsidies bestaan uit exploitatiesubsidies. HTM ontvangt als concessiehouder een jaarlijkse exploitatiebijdrage op basis van bevoorschotting voor de uitvoering van de concessie, zoals vastgelegd in de subsidiebeschikking afgegeven door Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de winst-en-verliesrekening van het jaar gebracht ten laste waarvan de gesubsidieerde bestedingen komen of waarin de opbrengsten zijn gedeerd of het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. Afhankelijk van het karakter van de vooruitontvangen bedragen worden deze gepresenteerd onder de langlopende schulden of overlopende passiva.

De vaststelling van de definitieve omvang van de exploitatiebijdrage vindt plaats in latere boekjaren en kan afwijken van de bevoorschotting zoals vastgelegd in de subsidiebeschikking. De opbrengsten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. De jaarlijkse overeengekomen exploitatiebijdrage kan nog worden aangepast op basis van:

- Indexering
- Besluiten van concessiegever ten aanzien, meer- minderwerk, mutanten, dienstregelingsuren, vervallen ritten.

Opbrengsten personenvervoer Vervoerbewijzen/OV-chipkaart

Met uitzondering van de wagenverkoop en enige bijzondere kaartsoorten zijn alle reisproducten bij HTM Personenvervoer NV 'verchipt'. De opbrengsten van het reisproduct 'saldoreizen' is vrijwel direct beschikbaar. Bij de

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

abonnementsvormen is nog steeds sprake van een verdelingsvraagstuk. Een verdeling die voor de landelijk geldende abonnementsvormen door TLS of CVS (commissie verdeling sterabonnements) wordt uitgevoerd en voor de regionaal geldende abonnementen door de WVR (werkgroep verdeling regioabonnements).

De werkzaamheden voor deze verdeling vergen een doorlooptijd van enige maanden zodat voor het laatste kwartaal van 2017 een inschatting van de opbrengsten uit abonnementen gemaakt wordt. Een inschatting die gemaakt wordt aan de hand van een aantal kenmerkende indicatoren waaronder de eigen abonnementverkoop en verdeelsleutels van voorgaande verdelingen. De opbrengsten uit jaarabonnements worden overeenkomstig het ‘matching principe’ toegedeeld aan het jaar waarin de feitelijke vervoerprestatie wordt geleverd.

Studentenkaart

De opbrengsten in enig boekjaar van de OV-Studentenkaart zijn gebaseerd op de voorlopige vergoeding zoals deze aan het begin van het boekjaar door VSV wordt uitgekeerd én de afrekening op basis van de definitieve vergoeding van het voorafgaande jaar.

Besloten vervoer

Opbrengsten vanuit het verzorgen van besloten vervoer worden verantwoord in de periode waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten vanuit het verzorgen van besloten vervoer worden opgenomen in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen. Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is.

Overige opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden opgenomen in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen. Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk

is. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De overige opbrengsten bevatten onder meer de ontvangen bijdragen van Metropoolregio Rotterdam Den Haag, gemeente Den Haag en HTM Railinfra BV voor de in opdracht van die partijen uitgevoerde infrastructurele werken. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Voor de verwerking van projectopbrengsten wordt verwezen naar de grondslag onderhanden projecten.

Personeelskosten

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over de periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers.

De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen. De disconteringsvoet vóór belasting geeft de actuele marktrente per balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties weer, de risico's waarmee bij het schatten van de toekomstige uitgaven reeds rekening is gehouden worden hierin niet betrokken.

Financiële baten en lasten

Financiële lasten en baten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Activeren van rentelasten

Rentelasten worden geactiveerd gedurende de periode van vervaardiging van een actief, indien het een aanmerkelijke hoeveelheid tijd vergt om het actief gebruiksklaar te maken. De te activeren rente wordt berekend op basis van de verschuldigde rente over de voor de vervaardiging opgenomen leningen en op basis van de gewogen rentevoet van leningen die niet specifiek aan de vervaardiging van het actief zijn toe te rekenen, in verhouding tot de uitgaven en periode van vervaardiging.

Belasting

Per 1 januari 2016 zijn de OV activiteiten van HTM Personenvervoer N.V., HTM Railvoertuigen B.V. en HTMbuzz B.V. belast voor de VpB. De commerciële activiteiten binnen HTM Commercial Actions B.V. waren reeds belastingplichtig. In 2016 is een fiscale eenheid voor de Vpb aangevraagd en toegekend waarin alle vennootschappen, geconsolideerd binnen HTM Personenvervoer N.V., zijn opgenomen.

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt, of op overnames.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Indien de boekwaardes van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaardes, is sprake van tijdelijke verschillen.

Voor belastbare tijdelijke verschillen wordt een voorziening latente belastingverplichtingen getroffen.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en nog niet gebruikte fiscale verrekeningsmogelijkheden wordt een latente belastingvordering opgenomen, maar uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

De waardering van latente belastingverplichtingen en latente belastingvorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap op balansdatum voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van zijn activa, voorzieningen, schulden en overlopende passiva. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Op grond van de Invorderingswet zijn de vennootschap en de met haar gevoegde dochteronderneming ieder hoofdelijk aansprakelijk voor ter zake door de combinatie verschuldigde belasting. HTM Personenvervoer N.V. is met de dochtermaatschappijen overeengekomen dat zij de gehele belastinglast draagt van de groep (RJ 272.803).

HTM Personenvervoer N.V. en de Belastingdienst zijn bij het opmaken van de jaarrekening 2017 nog in overleg over de fiscale uitgangspunten van de openingsbalans per 1 januari 2016. Hierbij wordt met name gesproken over de waardering in de fiscale openingsbalans van activa en leningen en mogelijke vrijstellingen. Dit heeft tot op heden nog niet geleid tot overeenstemming met de Belastingdienst.

Het effect komt tot uiting in de toelichting op de jaarrekening.

Reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

De reële waarde van derivaten waarbij geen collateraal wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de relevante swapcurve.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Voorwoord van de directie

Profiel

Vennootschapsstructuur

Financiële resultaten

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen

Visie, missie en strategie

Bijzondere gebeurtenissen in 2017

Verslag van de directie

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2017

Activa

Vaste activa

1. Materiële vaste activa	31-12-2017	31-12-2016
Gebouwen incl. installaties	7.649.839	8.453.837
Rijdend materieel	390.662.049	409.693.777
Bedrijfsauto's	757.526	1.091.896
Machines en inventaris	3.986.972	6.190.334
Werken in uitvoering	18.883.806	5.397.566
	421.940.192	430.827.410

	Gebouwen incl. installaties	Rijdend materieel	Bedrijfs- auto's	Machines en inventaris	Werken in uitvoering	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2017						
Aanschaffingswaarde	20.335.579	674.562.805	4.960.470	60.823.667	5.397.566	766.080.087
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-11.881.742	-264.869.028	-3.868.574	-54.633.334	-	-335.252.678
	8.453.837	409.693.777	1.091.896	6.190.333	5.397.566	430.827.409
Mutaties						
Investeringen	1.000	896.765	-	-	14.317.612	15.215.377
Desinvesteringen	-4.639.982	-243.155	-194.436	-8.105.742	-	-13.183.315
Afschrijving desinvesteringen	4.639.823	222.905	194.432	8.102.197	-	13.159.357
Verkoop deelnemingen	-	-	-2.250	-58.660	-	-60.910
Afschrijvingen	-858.119	-19.908.243	-332.116	-2.919.248	-	-24.017.726
Herclassificaties / overboeking	53.280	-	-	778.092	-831.372	-
	-803.998	-19.031.728	-334.370	-2.203.361	13.486.240	-8.887.217
Aanschaffingswaarde	15.749.877	675.216.415	4.763.784	53.437.357	18.883.806	768.051.239
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-8.100.038	-284.554.366	-4.006.258	-49.450.385	-	-346.111.047
Boekwaarde per 31 december 2017	7.649.839	390.662.049	757.526	3.986.972	18.883.806	421.940.192

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Het rijdend materieel dient als onderpand voor financiering van Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

HTM Personenvervoer N.V. is in 2017 een investeringsverplichting aangegaan voor de aanschaf voor 10 railvoertuigen. De omvang van deze verplichting bedraagt €30,4 miljoen. Hiervan is reeds €9,0 miljoen betaald. De resterende verplichting bedraagt €21,4 miljoen (2016: € 0,2 miljoen).

De afschrijvingstermijnen van bovengenoemde materiële vaste activa zijn:

- Gebouwen incl. installaties 0 - 50 jaar
- Rijdend materieel 8 - 30 jaar
- Bedrijfsauto's 4 - 7 jaar
- Machines en inventaris 3 - 15 jaar
- Werken in uitvoering

Op werken in uitvoering wordt niet afgeschreven.

In het jaar van aanschaf wordt naar rato afgeschreven.

2. Financiële vaste activa	31-12-2017	31-12-2016
Langlopende vordering op Metropoolregio Rotterdam Den Haag	11.965.583	12.659.724
Vorderingen op Coöperatie openbaar vervoer U.A.	540.195	178.000
	12.505.778	12.837.724

In de financiële vaste activa is een vordering op de opdrachtgever Metropoolregio Rotterdam Den Haag opgenomen. Deze vordering heeft betrekking op meerjarenonderhoud en wordt vergoed gedurende de resterende levensduur van de betreffende railvoertuigen (2035).

Vergelijkende cijfers 2016 zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Flottende activa****3. Voorraden**

De post voorraden bestaat met name uit materialen en reserveonderdelen ten behoeve van:

	31-12-2017	31-12-2016
Rail	9.082.623	9.122.055
Bus	606.046	585.712
Infra	3.333.091	2.834.400
Fysieke OV-chipkaart	41.594	-
Bedrijfskleding	107.400	82.334
	13.170.754	12.624.501
Voorziening incurante voorraad	-532.740	-890.000
	12.638.014	11.734.501

Voorziening incurante voorraad

Stand per 1 januari	-890.000	-890.000
Onttrekking	322.670	-
Vrijval	34.590	-
Stand per 31 december	-532.740	-890.000

4. Onderhanden projecten

	31-12-2017	31-12-2016
<i>Overige</i>		
Gerealiseerde projectkosten	26.282.715	26.615.897
Toegerekende winst	1.640.906	1.861.338
Gedeclareerde termijnen	-21.199.998	-27.281.609
Totaal onderhanden projecten	6.723.623	1.195.626

Projecten met per saldo een debetstand

Gerealiseerde projectkosten, toegerekende winst en gedeclareerde termijnen	6.723.623	1.195.625
--	------------------	------------------

Het saldo van de onderhanden projecten ultimo 2017 bestaat voor € -5.072k (2016: € -8.060k) uit projecten met een positief saldo en voor € 11.796k (2016: € 9.256k) uit projecten met een negatief saldo.

De in het boekjaar in de winst- en verliesrekening verwerkte opbrengsten uit onderhanden projecten bedragen € 11.425k (2016: € 16.109k).

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

5. Vorderingen	31-12-2017	31-12-2016
Debiteuren	4.491.518	7.695.070
Vordering op verbonden partij, HTM Railinfra B.V.	-	2.032.057
Vorderingen op Metropoolregio Rotterdam Den Haag	8.751.978	10.094.313
Vennootschapsbelasting	-	168.452
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	-	1.099
Vordering op HTM Beheer B.V.	15.000.000	15.000.000
Consignatieverstreking personeel	675.571	701.561
Overige vorderingen en overlopende activa	4.755.991	18.152.726
	33.675.058	53.845.278

Vergelijkende cijfers 2016 zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden waarbij een nadere uitsplitsing is gemaakt van de vorderingen en de lange vordering op Metropoolregio Rotterdam Den Haag is opgenomen onder de financiële vaste activa.

De reële waarde van de vordering benadert de boekwaarde.

Met uitzondering van de consignatieverstreking personeel hebben de vorderingen een resterende looptijd < 1 jaar.

Onder de overige vorderingen en overlopende activa is opgenomen een vordering op Metropoolregio Rotterdam Den Haag in verband met de exploitatie en investeringssubsidies. Jaarlijks bestaat een deel van de overheidsbijdragen lijndienstvervoer uit onderbouwde inschattingen. Voor de jaren 2014-2017 zijn inschattingen opgenomen ten aanzien van een aantal dossiers waarover nog geen overeenstemming is bereikt met de opdrachtgever. Over de jaren 2014 - 2017 dient HTM een aantal aanvullende verantwoordingen in te dienen.

Debiteuren	31-12-2017	31-12-2016
Debiteuren	4.518.545	7.719.176
Voorziening dubieuze debiteuren	-27.027	-24.106
	4.491.518	7.695.070

6. Liquide middelen	31-12-2017	31-12-2016
Banken	58.808.422	59.336.889
Kas	79.319	74.377
	58.887.741	59.411.266

Een bedrag ad € 83.412 (2016: € 81.196) staat niet ter vrije beschikking.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Passiva

7. Groepsvermogen

Voor een toelichting op het groepsvermogen verwijzen wij u naar de toelichting op het eigen vermogen van de enkelvoudige balans op pagina 78 van dit rapport.

8. Voorzieningen

	31-12-2017	31-12-2016
Personele voorzieningen	1.952.574	2.154.987
Latente belastingverplichtingen	-	42.170
Overige voorzieningen	2.064.683	2.092.594
	4.017.257	4.289.751
Waarvan:		
Looptijd < 1 jaar	937.728	2.143.280
Looptijd > 1 jaar	3.079.529	2.480.471

	Personele voorzieningen	Latente belastingverplichtingen	Overige voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari	2.154.987	42.170	2.092.594	4.289.751
Dotatie	587.648	-	2.289.948	2.877.596
Ottrekking	-443.257	-	-1.315.999	-1.759.256
Ottrekking (Personenvervoer Drechtsteden B.V.)	-	-	-652.927	-652.927
Vrijval	-346.804	-42.170	-348.933	-737.907
Stand per 31 december 2017	1.952.574	-	2.064.683	4.017.257

Onder de personele voorzieningen zijn opgenomen :

Jubileumuitkeringen

De voorziening jubileumuitkeringen is gevormd in verband met jubileumaanspraken voor de komende 10 jaar, voortkomend uit CAO-afspraken, er is gerekend met een disconteringsvoet van 2,0%. De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkansen en leeftijden.

WAO/IP/WW

De voorziening voor de kosten van wachtgeld bestaat uit de kosten van wachtgelduitkeringen aan werknemers die bij de reorganisatie boventallig zijn geworden.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Latente belastingverplichtingen	2017	2016
Stand per 1 januari	42.170	45.356
Onttrekking	-	-3.186
Vrijval	-42.170	-
Stand per 31 december	-	42.170

De voorziening voor latente belastingverplichtingen omvat het belastingeffect van de belastbare tijdelijke verschillen tussen commerciële en fiscale waarderingen. De omvang hiervan is ultimo 2017 € 0,- (2016: € 42.170,-).

Overige voorzieningen	31-12-2017	31-12-2016
Schade	1.644.683	1.105.667
Verlieslatend contract	420.000	986.927
	2.064.683	2.092.594

Schade

De voorziening schade heeft betrekking op letselschaden en schades aan railvoertuigen. De voorziening schade wordt gevormd door een raming op te stellen van de verwachte economische gevolgen van schadeclaims, waaruit naar verwachting verplichtingen voortvloeien uit hoofde van het eigen risico-deel. Het moment van dotatie aan de voorziening schade is het moment dat een ongeval zich heeft voorgedaan en een betrouwbare schatting beschikbaar is.

Voorziening verlieslatende contracten

Onder de voorzieningen zijn twee voorzieningen voor verlieslatende contracten gevormd voor het negatieve verschil tussen de waarden van de door de onderneming te ontvangen prestatie van derden en de door de onderneming na balansdatum te verrichten contraprestatie. De voorzieningen zijn bepaald op basis van de verwachte en onvermijdbare kosten die ten minste gemaakt moeten worden om aan de contractuele verplichtingen te voldoen.

9. Langlopende schulden	31-12-2017	31-12-2016
Schulden aan kredietinstellingen		
Kredietinstellingen	388.300.000	250.000

Het verloop van de langlopende schulden is als volgt:

Kredietinstellingen	2017	2016
Stand per 1 januari	401.000.000	368.876.844
Opgenomen gelden	407.000.000	601.200.000
Aflossing	-401.000.000	-569.076.844
Stand per 31 december	407.000.000	401.000.000
Aflossingsverplichting komend boekjaar	-18.700.000	-400.750.000
Langlopend deel per 31 december 2017	388.300.000	250.000

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Financiering Metropoolregio Rotterdam Den Haag**

Metropoolregio Rotterdam Den Haag heeft in het boekjaar een drietal leningen verstrekt voor een totaalbedrag van €407 miljoen. De resterende looptijd van deze leningen varieert van 5 tot 30 jaar. De rente over deze leningen is vast en varieert tussen de 0,7%-2,2%. Het rijdend Railmaterieel dient als zekerheid voor deze leningen. Vanaf boekjaar 2018 dient jaarlijks €18,7 miljoen afgelost te worden.

Kredietinstellingen	31-12-2017	31-12-2016
Specificatie naar rentepercentage		
0 tot 1 %	13.000.000	-
1 tot 2 %	204.000.000	-
2 tot 3 %	190.000.000	-
4 tot 5 %	-	250.000
	407.000.000	250.000
Looptijd van de leningen		
1 - 5 jaar	93.500.000	250.000
5 - 30 jaar	313.500.000	-
	407.000.000	250.000

10. Kortlopende schulden	31-12-2017	31-12-2016
Crediteuren	7.920.618	10.582.390
Kortlopend deel langlopende schulden	18.700.000	400.750.000
OV-studentenkaarten	1.061.728	15.073.325
Schulden aan Metropoolregio Rotterdam Den Haag	5.000.000	15.000.000
Schulden aan verbonden partij, HTM Railinfra B.V.	3.788.649	-
Vennootschapsbelasting	913.481	1.652.819
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	184.554	4.487.137
Verlof aanspraken	6.754.560	5.868.382
Kwaliteitsfonds	1.006.180	-
Overlopende passiva	15.599.650	20.207.795
	60.929.420	473.621.848

Vergelijkende cijfers 2016 zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden waarbij een nadere uitsplitsing is gemaakt van de kortlopende schulden.

Onder het kortlopend deel van de langlopende schulden is het gedeelte van de financiering van de voertuigen van HTM Railvoertuigen B.V. opgenomen dat binnen een jaar afgelost dient te worden.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

De financiering is verstrekt door de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. De looptijd van een financiering varieert tussen de 5 en 30 jaar.

Met de concessieverlener is afgesproken dat het positieve verschil tussen de genormeerde reizigersopbrengsten 2017 en de gerealiseerde reizigersopbrengsten 2017 wordt gedoteerd aan een kwaliteitsfonds. Dit kwaliteitsfonds zal worden aangewend voor de aanschaf van 10 extra voertuigen.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Financiële instrumenten

Algemeen

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan markt-, valuta-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de onderneming een beleid opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de onderneming te beperken. De onderneming zet afgeleide financiële instrumenten in, waaronder interest rate swaps, om risico's te beheersen. Afgeleide instrumenten worden niet ingezet voor handelsdoeleinden.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde daarvan.

Rente- en kasstroomrisico

Voor schulden met variabele renteaftspraken loopt HTM Personenvervoer N.V. risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt HTM Personenvervoer N.V. risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd.

Met betrekking tot bepaalde variabel rentende schuld (schulden aan kredietinstellingen) heeft HTM Personenvervoer N.V. een renteswap gecontracteerd, zodat zij variabele rente ontvangt en vaste rente betaalt.

De reële waarde van het rentederivaat per 31 december 2017 bedraagt € 0,0 miljoen (2016: -/- € 0,0 miljoen) gebaseerd op de DCF methode. De boekwaarde bedraagt €0. Er is geen ineffectief deel van de waardeveranderingen van de renteswap van toepassing.

Kredietrisico

HTM Personenvervoer N.V. loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen en liquide middelen. De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A- rating hebben. Banken waarmee derivaten worden afgesloten hebben tenminste een A-Rating.

Liquiditeitsrisico

HTM Personenvervoer N.V. bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft.

HTM Personenvervoer N.V. maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Concessies

HTM Personenvervoer N.V. beschikt over een concessie voor de exploitatie van Rail. De concessie is in 2016 onderhands gegund en heeft een looptijd tot medio december 2026. De looptijd van de busconcessie is 7 jaar en eindigt op 8 december 2019.

Op 11 april 2018 is overeengekomen dat het busconcessiecontract per 9 december 2019 wordt gegund aan HTM Personenvervoer N.V. Dit nieuwe contract heeft een looptijd van 15 jaar.

Investeringsverplichtingen

HTM Personenvervoer N.V. is in 2017 een investeringsverplichting aangegaan voor de aanschaf voor 10 railvoertuigen. De omvang van deze verplichting bedraagt €30,4 miljoen. Hiervan is reeds €9,0 miljoen betaald. De resterende verplichting bedraagt €21,4 miljoen (2016: 0,2 miljoen).

Lening-, kredietfaciliteiten, bankgaranties en borgstellingen

ING Bank heeft een rekening-courantkrediet verstrekt. De kredietfaciliteit in rekening-courant bij ING Bank bedraagt per 31 december 2017 € 10 miljoen (2016: € 10 miljoen). De rente bedraagt een maands Euribor met een opslag. In 2017 is geen gebruik gemaakt van de kredietfaciliteit.

Leaseverplichtingen

HTM Personenvervoer N.V. is langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake van operationele leasing. De operationele leasekosten worden lineair over de leaseperiode in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De resterende looptijd kan als volgt worden gespecificeerd:

- Niet langer dan 1 jaar: €1,0 miljoen
- Tussen 1 en 5 jaar: €1,7 miljoen
- Langer dan 5 jaar: €0

Het bedrag van leasebetalingen dat is verwerkt als last in 2017 bedraagt €1.003.698 (2016: €996.554).

Huurovereenkomsten

HTM Personenvervoer N.V. is langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan voor de huur van onroerende goederen. De huurkosten worden lineair over de huurperiode in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De resterende looptijd kan als volgt worden gespecificeerd:

- Niet langer dan 1 jaar: €1,1 miljoen
- Tussen 1 en 5 jaar: €4,3 miljoen
- Langer dan 5 jaar: €0,4 miljoen

Het bedrag van huurbetalingen dat is verwerkt als last in 2017 bedraagt €1.254.245 (2016: €1.464.346).

Dienstverleningsovereenkomst

Tussen HTM Railinfra BV en HTM Personenvervoer NV is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor onbepaalde tijd. Volgens deze overeenkomst verricht HTM Personenvervoer NV juridische en administratieve diensten ten behoeve van HTM Railinfra BV.

Gebruiksovereenkomst

Conform de gebruiksovereenkomst tussen de vennootschap en HTM Railinfra BV verleent HTM Railinfra BV aan de vennootschap het recht gebruik te maken van de railinfrastructuur ten behoeve van de uitvoering van het personenvervoer volgens de railconcessie Den Haag. Als tegenprestatie voor het gebruiksrecht is HTM Personenvervoer NV een jaarlijkse vergoeding verschuldigd aan HTM Railinfra BV. Deze gebruiksvergoeding is gelijk aan de kosten die HTM Railinfra BV in dat jaar voor de railinfrastructuur maakt.

Aansprakelijkstelling

HTM Personenvervoer N.V. heeft zich hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de verliezen in HTM Buzz B.V. en HTM Railvoertuigen B.V. conform artikel 2:403 lid 1 sub f BW.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2017

Bedrijfsopbrengsten

11. Netto-omzet	2017	2016
Overheidsbijdragen lijndienstvervoer	146.358.909	138.279.021
Personenvervoer	108.224.549	110.903.136
Boetes (exclusief deel ritprijs)	868.850	1.037.741
Levering gas en rijklaarmaken bussen	2.118.810	2.544.879
	257.571.118	252.764.777
<i>Overheidsbijdragen lijndienstvervoer</i>		
Railvervoer	117.827.557	108.277.265
Busvervoer	28.531.352	30.001.756
	146.358.909	138.279.021
<i>Personenvervoer</i>		
Plaatsbewijzen / OV-chipkaart	80.499.015	79.312.338
Studentenkaart	16.882.139	15.200.627
Besloten vervoer	10.843.395	16.390.171
	108.224.549	110.903.136

Concessie

De vennootschap heeft twee openbaar vervoer concessies, te weten de railconcessie en de busconcessie. De railconcessie vormt de belangrijkste activiteit van de vennootschap. De concessie voor de exploitatie van rail heeft een looptijd van 10 jaar en eindigt op 9 december 2026. De looptijd van de busconcessie is 7 jaar en eindigt op 8 december 2019.

De jaren 2012, 2013, 2014 en 2015 zijn definitief beschikt behoudens een aantal dossiers waar nog separate verantwoordingen moeten worden ingediend. Het jaar 2016 en 2017 zijn nog niet definitief beschikt.

In 2017 heeft een wijziging in de concessieafspraken plaatsgevonden. Initieel is afgesproken dat de kosten voor algemeen beheer vergoed worden als percentage van de directe kosten. Volgens de nieuwe afspraak worden de kosten voor algemeen beheer vergoed als vast bedrag gedurende de resterende duur van de concessie.

Het jaar 2016 en 2017 zijn nog niet definitief beschikt.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

12. Werk in uitvoering	2017	2016
Project opbrengsten	20.789.454	46.654.118
Mutatie onderhanden projecten	-553.615	1.072.548
	20.235.839	47.726.666

Opbrengsten gereed projecten betreft opbrengsten die gerealiseerd worden op (meerjarige) projecten.

13. Overige opbrengsten	2017	2016
Werk voor derden	5.317.794	4.787.703
Mutatie geactiveerde eigen productie	6.221.931	9.649.384
Verhuur stallingsruimte	1.560	1.021
A-kaarten	2.077.168	1.841.476
Overige baten	308.454	-
	13.926.907	16.279.584

De bedrijfsopbrengsten zijn ten opzichte van vorig jaar met 7,9% gedaald. Alle opbrengsten zijn in Nederland gerealiseerd.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Bedrijfslasten

14. Kosten materialen en reserve onderdelen	2017	2016
Materiaalverbruik	7.107.981	7.998.706

15. Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten	2017	2016
Energieverbruik	8.992.252	9.383.275
Onderhoud en reparatie	32.002.812	32.259.594
Huur roerende en onroerende goederen	25.878.226	22.276.828
Kosten projecten	19.012.117	46.167.000
Overige externe kosten	9.668.210	9.054.111
	95.553.617	119.140.808

16. Personeelskosten	2017	2016
Lonen en salarissen	85.459.556	84.483.080
Premie arbeidsongeschiktheidverzekering	6.057.830	5.755.467
Pensioenen en sociale lasten	18.949.068	18.407.670
Mutatie verloftegoeden	1.139.482	483.267
Overige personeelskosten	5.601.023	6.227.100
	117.206.959	115.356.584
Kosten gehuurd personeel	21.972.087	22.468.619
	139.179.046	137.825.203

Bedrijfstak pensioenfondsen

HTM Personenvervoer N.V. en HTM Buzz B.V. zijn voor de pensioenregelingen aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP (Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds). De dekkingsgraad van het ABP per eind december 2017 was 104,4% (2016: 96,6%). HTM Personenvervoer N.V. en HTM Buzz B.V. hebben in het geval van een tekort bij het ABP geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen, anders dan hogere toekomstige premies.

De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

HTM Specials B.V. en Vreugdetours B.V. zijn voor de pensioenregelingen aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds Beroepsvervoer. De dekkingsgraad van dit pensioenfonds per eind december 2017 was 107,3% (2016: 101,4%).

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Gemiddeld aantal fte's	2017	2016
Gemiddeld aantal FTE gedurende het verslagjaar	1.766	1.816
Waarvan werkzaam in het openbaar vervoer Bus	308	313
Waarvan werkzaam in het openbaar vervoer Rail	1.355	1.351
Waarvan werkzaam in het besloten vervoer	103	152

Er waren geen werknemers werkzaam in het buitenland

17. Afschrijvingen op materiële vaste activa	2017	2016
Gebouwen incl. installaties	858.119	863.563
Rijdend materieel	19.908.243	20.825.241
Bedrijfsauto's	332.116	383.546
Machines en inventaris	2.919.248	4.018.979
	24.017.726	26.091.329
Verkoopresultaat op materiële vaste activa	1.114	534.318
	24.018.840	26.625.647

18. Overige bedrijfskosten	2017	2016
Belastingen, rechten en verzekeringen	1.672.638	2.044.230
Overige	10.186.284	8.587.299
	11.858.922	10.631.529

Accountantshonoraria

De volgende honoraria van PwC zijn ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

	2017	2016
Onderzoek van de jaarrekening	-	259.314
Andere controleopdrachten	-	261.042
Fiscale adviesdiensten	126.336	123.523
Andere niet-controlediensten	9.250	20.319
	135.586	664.198

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Accountantshonoraria**

De volgende honoraria van KPMG Accountants N.V. zijn ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

	2017	2016
Onderzoek van de jaarrekening	271.565	-
Andere controleopdrachten	49.613	-
	321.178	-

19. Financiële baten en lasten	2017	2016
Rentebaten	77.003	48.899
Rentelasten	-7.205.707	-8.204.085
	-7.128.704	-8.155.186

20. Vennootschapsbelasting

HTM Personenvervoer N.V. vormt samen met HTM Railvoertuigen B.V. en HTMBuzz B.V. een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De gehele last wordt door HTM Personenvervoer N.V. gedragen.

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	2017	2016
Resultaat voor belastingen	6.886.754	6.393.948

Het effectieve belastingtarief wijkt af van het toepasselijke belastingtarief als gevolg van het feit dat commercieel een voorziening is gevormd die fiscaal niet aftrekbaar is.

Per 1 januari 2016 zijn de OV activiteiten van HTM Personenvervoer N.V., HTM Railvoertuigen B.V. en HTM Buzz B.V. belast voor de VpB. De commerciële activiteiten binnen HTM Commercial Actions B.V. waren reeds belastingplichtig. In 2016 is een fiscale eenheid voor de Vpb aangevraagd en toegekend waarin alle vennootschappen, geconsolideerd binnen HTM Personenvervoer N.V., zijn opgenomen.

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief. De vennootschapsbelastinglast wordt vergoed door Metropoolregio Rotterdam Den Haag voor zover dit betrekking heeft op de railactiviteiten.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Op grond van de Invorderingswet zijn de vennootschap en de met haar gevoegde dochteronderneming ieder hoofdelijk aansprakelijk voor ter zake door de combinatie verschuldigde belasting. HTM Personenvervoer N.V. is met de dochtermaatschappijen overeengekomen dat zij de gehele belastinglast draagt van de groep (RJ 272.803).

HTM Personenvervoer N.V. en de Belastingdienst zijn bij het opmaken van de jaarrekening 2016 en 2017 nog in overleg over de fiscale uitgangspunten van de openingsbalans per 1 januari 2016. Hierbij wordt met name gesproken over de waardering in de fiscale openingsbalans van activa en leningen en mogelijke vrijstellingen. Dit heeft tot op heden nog niet geleid tot overeenstemming met de Belastingdienst. Aangezien er op verslagdatum nog onvoldoende zekerheid is over de uitkomsten, is voor de jaarrekening 2016 en 2017 uitgegaan van een gelijk commercieel en fiscaal resultaat, waarbij geen rekening is gehouden met eventuele latenties. Zodra een reële schatting van het fiscale beginvermogen beschikbaar is, kan over het verschil tussen het fiscale en commerciële vermogen, voor zover dit een tijdelijk karakter heeft, een belastinglatentie worden gevormd. De vorming van deze latentie kan tot een eenmalige correctie leiden.

Deze kan materieel en zowel positief als negatief zijn.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij (gemeente Den Haag, HTM Beheer B.V. en Metropoolregio Rotterdam Den Haag als aandeelhouders van HTM Personenvervoer N.V.). De bestuurders, commissarissen en HTM Railinfra B.V. zijn eveneens verbonden partijen.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen HTM Personenvervoer N.V. en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met HTM Personenvervoer N.V. Dit betreffen onder meer de relaties tussen HTM Personenvervoer N.V. en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en commissarissen is opgenomen onder punt 35 van de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Enkelvoudige jaarrekening 2017

Enkelvoudige balans per 31 december 2017 voor resultaatbestemming

Activa

		31 december 2017	31 december 2016
Vaste activa			
Materiële vaste activa	(21)	23.511.195	35.218.710
Financiële vaste activa	(22)	10.714.862	22.165.652
		34.226.057	57.384.362
Vlottende activa			
Vorraden	(23)	12.530.614	11.652.167
Onderhanden projecten	(24)	6.723.623	1.195.625
Vorderingen	(25)	36.126.118	65.544.284
Liquide middelen	(26)	46.175.388	54.293.008
		135.781.800	190.069.446

Passiva

Eigen vermogen (27)			
Aandelenkapitaal		42.136.201	42.136.201
Overige reserves		45.811.998	45.004.193
Onverdeelde winst		5.175.530	4.549.811
		93.123.729	91.690.205
Voorzieningen	(28)	3.982.488	3.604.642
Kortlopende schulden	(29)	38.675.583	94.774.599
		135.781.800	190.069.446

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2017**

		2017	2016
Netto-omzet	(30)	214.016.029	202.015.776
Werk in uitvoering	(31)	20.235.839	47.726.666
Overige opbrengsten	(32)	20.353.875	24.650.522
Som der bedrijfsopbrengsten		254.605.743	274.392.964
Kosten			
Kosten materialen en reserve onderdelen	(33)	6.972.563	7.844.908
Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten	(34)	111.527.057	133.472.598
Personeelskosten	(35)	110.731.346	107.199.412
Afschrijvingen op materiële vaste activa	(36)	6.440.190	8.085.477
Overige bedrijfskosten	(37)	12.384.575	11.127.912
		248.055.731	267.730.307
Bedrijfsresultaat		6.550.012	6.662.657
Financiële baten en lasten	(38)	506.119	672.867
Resultaat voor belastingen		7.056.131	7.335.524
Vennootschapsbelasting	(39)	-1.711.842	-1.844.137
Resultaat deelnemingen	(40)	-168.759	-941.576
Resultaat na belastingen		5.175.530	4.549.811

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Algemene grondslagen voor de opstelling van de enkelvoudige jaarrekening

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van hun juridische vorm.

Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Voorwoord van de directie

Profiel

Vennootschapsstructuur

Financiële resultaten

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen

Visie, missie en strategie

Bijzondere gebeurtenissen in 2017

Verslag van de directie

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2017

Activa

Vaste activa

21. Materiële vaste activa	31-12-2017	31-12-2016
Gebouwen incl. installaties	7.520.397	8.305.005
Rijdend materieel	1.182.553	14.372.708
Bedrijfsauto's	757.526	1.089.646
Machines en inventaris	3.933.810	6.054.316
Werken in uitvoering	10.116.909	5.397.035
	23.511.195	35.218.710

	Gebouwen incl. installaties	Rijdend materieel	Bedrijfsauto's	Machines en inventaris	Werken in uitvoering	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2017						
Aanschaffingswaarde	20.133.188	186.602.765	4.670.522	58.958.855	5.397.035	275.762.365
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-11.828.183	-172.230.057	-3.580.876	-52.904.539	-	-240.543.655
	8.305.005	14.372.708	1.089.646	6.054.316	5.397.035	35.218.710
Mutaties						
Investerings	-	-	-	-	5.551.246	5.551.246
Desinvesteringen	-4.639.982	-175.461.718	-194.436	-8.108.650	-	-188.404.786
Afschrijving desinvesteringen	4.639.823	164.648.649	194.432	8.102.197	-	177.585.101
Afschrijvingen	-837.729	-2.377.086	-332.116	-2.892.145	-	-6.439.076
Herclassificaties / overboeking	53.280	-	-	778.092	-831.372	-
	-784.608	-13.190.155	-332.120	-2.120.506	4.719.874	-11.707.515
Aanschaffingswaarde	15.546.486	11.141.047	4.476.086	51.628.297	10.116.909	92.908.825
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-8.026.089	-9.958.494	-3.718.560	-47.694.487	-	-69.397.630
Boekwaarde per 31 december 2017	7.520.397	1.182.553	757.526	3.933.810	10.116.909	23.511.195

De desinvesteringen binnen het rijdend materieel hebben betrekking op de overdracht van de GTL-voertuigen naar HTM Railvoertuigen B.V. tegen boekwaarde.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

De afschrijvingstermijnen van bovengenoemde materiële vaste activa zijn:

Gebouwen incl. installaties	0 - 50 jaar
Rijdend materieel	8 - 30 jaar
Bedrijfsauto's	4 - 7 jaar
Machines en inventaris	3 - 15 jaar
Werken in uitvoering	

Op werken in uitvoering wordt niet afgeschreven.

In het jaar van aanschaf wordt naar rato afgeschreven.

22. Financiële vaste activa	31-12-2017	31-12-2016
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	5.707.004	14.140.494
Leningen > 1 jaar op groepsmaatschappij HTM Buzz B.V.	5.007.858	8.025.158
	10.714.862	22.165.652

Vergelijkende cijfers 2016 zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen	31-12-2017	31-12-2016
HTM Railvoertuigen BV	43.016	43.016
HTM Commercial Actions BV	5.663.988	14.097.478
	5.707.004	14.140.494

Verloopstaat deelnemingen	Stand per 1 januari 2017	Aandeel in het resultaat	Dividend	Stand per 31 december 2017
HTM Railvoertuigen BV	43.016	-	-	43.016
HTM Commercial Actions BV	14.097.480	566.508	-9.000.000	5.663.988
	14.140.496	566.508	-9.000.000	5.707.004

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Leningen > 1 jaar op groepsmaatschappij****HTM Buzz BV**

	31-12-2017	31-12-2016
HTM Buzz BV te Den Haag (100%)	5.007.858	8.025.158

HTM Buzz BV

	2017	2016
Stand per 1 januari	8.025.158	11.042.458
Aflossingen	3.017.300	3.017.300
	11.042.458	14.059.758
Aflossingen kortlopend deel	-3.017.300	-3.017.300
	8.025.158	11.042.458
Aflossingsverplichting komend jaar	-3.017.300	-3.017.300
Stand per 31 december	5.007.858	8.025.158

Tussen HTM Personenvervoer N.V. en HTM Buzz B.V. is een lineair aflosbare lening afgesloten met een looptijd tot einde concessie bus (december 2019) en een rentepercentage van 5%.

Per balansdatum is de opbouw naar looptijd:

Aflossingsverplichting <1jaar	3.017.300	3.017.300
Aflossingsverplichting 1-5jaar	5.007.858	8.025.158
	8.025.158	11.042.458

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Vlottende activa**

23. Voorraden	31-12-2017	31-12-2016
De post voorraden bestaat met name uit materialen en reserveonderdelen ten behoeve van:		
Rail	9.082.623	9.122.055
Bus	606.046	585.712
Infra	3.333.091	2.834.400
Fysieke OV-chipkaart	41.594	-
Voorziening incurante voorraad	-532.740	-890.000
	12.530.614	11.652.167
Voorziening incurante voorraad		
Stand per 1 januari	-890.000	-890.000
Onttrekking	322.670	-
Vrijval	34.590	-
Stand per 31 december	-532.740	-890.000

24. Onderhanden projecten	31-12-2017	31-12-2016
<i>Overige</i>		
Gerealiseerde projectkosten	26.282.715	26.615.897
Toegerekende winst	1.640.906	1.861.338
Gedeclareerde termijnen	-21.199.998	-27.281.609
Totaal onderhanden projecten	6.723.623	1.195.626

Het saldo van de onderhanden projecten ultimo 2017 bestaat voor € -5.072k (2016: € -8.060k) uit projecten met een positief saldo en voor € 11.796k (2016: € 9.256k) uit projecten met een negatief saldo.

De in het boekjaar in de winst- en verliesrekening verwerkte opbrengsten uit onderhanden projecten bedragen € 11.425k (2016: € 16.109k).

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

25. Vorderingen	31-12-2017	31-12-2016
Debiteuren	3.222.348	5.167.992
Vorderingen op groepsmaatschappijen	47.516	62.893
Vordering op verbonden partij, HTM Railinfra B.V.	-	2.032.057
Vorderingen op Metropoolregio Rotterdam Den Haag	8.374.974	10.094.313
Omzetbelasting	3.304.697	982.164
Vordering op HTM Beheer B.V.	15.000.000	15.000.000
Consignatieverstrekking personeel	392.738	424.901
Leningen < 1 jaar op groepsmaatschappij HTM Buzz B.V.	3.017.300	3.017.300
Overige vorderingen en overlopende activa	2.766.545	28.762.664
	36.126.118	65.544.284

Vergelijkende cijfers 2016 zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.

De reële waarde van de vordering benadert de boekwaarde.

Met uitzondering van de consignatieverstrekking personeel hebben de vorderingen een resterende looptijd < 1 jaar.

Onder de overige vorderingen en overlopende activa is opgenomen een vordering op Metropoolregio Rotterdam Den Haag in verband met de exploitatie en investeringssubsidies. Jaarlijks bestaat een deel van de overheidsbijdragen lijndienstvervoer uit onderbouwde inschattingen. Voor de jaren 2014-2017 zijn inschattingen opgenomen ten aanzien van een aantal dossiers waarover nog geen overeenstemming is bereikt met de opdrachtgever. Over de jaren 2014 - 2017 dient HTM Personenvervoer N.V. een aantal aanvullende verantwoordingen in te dienen.

Debiteuren	31-12-2017	31-12-2016
Debiteuren	3.231.012	5.176.656
Voorziening dubieuze debiteuren	-8.664	-8.664
	3.222.348	5.167.992

26. Liquide middelen	31-12-2017	31-12-2016
Banken	46.101.849	54.222.505
Kas	73.539	70.503
	46.175.388	54.293.008

Een bedrag ad € 22.645 (2016: € 6.230) staat niet ter vrije beschikking.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Passiva**

27. Eigen vermogen	Aandelen-kapitaal	Overige reserves	Onverdeelde winst	Totaal
Stand per 1 januari 2017	42.136.201	45.004.193	4.549.811	91.690.205
Onverdeeld resultaat boekjaar	-	-	5.175.530	5.175.530
Verdeeld resultaat voorgaand boekjaar	-	807.805	-807.805	-
Betaalbaar gesteld dividend	-	-	-3.742.006	-3.742.006
Stand per 31 december 2017	42.136.201	45.811.998	5.175.530	93.123.729

Aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt per 31 december 2017 € 200.000.001 en is verdeeld in 200 miljoen gewone aandelen van elk nominaal groot € 1 én een preferent aandeel van € 1. Geplaatst zijn 42.136.200 gewone aandelen en 1 preferent aandeel.

Het preferente aandeel geeft de houder voorrang bij de uitkering van dividend. Tevens kunnen enkele besluiten slechts bekrachtigd worden met instemming van de houder van het preferente aandeel.

Voorstel resultaatbestemming

De jaarrekening is opgesteld voor winstbestemming. De directie stelt voor om van de winst over 2017 ad € 5.175.530 beschikbaar te stellen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

28. Voorzieningen	31-12-2017	31-12-2016
Personele voorzieningen	1.646.720	1.843.157
Overige voorzieningen	2.335.768	1.761.485
	3.982.488	3.604.642

Waarvan:

Looptijd < 1 jaar	1.208.813	1.435.232
Looptijd > 1 jaar	2.773.675	2.169.410

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

	Personele voorzieningen	Overige voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari	1.843.157	1.105.667	2.948.824
Dotatie	544.872	2.203.948	2.748.820
Onttrekking	-405.586	-1.315.999	-1.721.585
Vrijval	-335.723	-348.933	-684.656
Stand per 31 december 2017	1.646.720	1.644.683	3.291.403

Onder de personele voorzieningen zijn opgenomen :

Jubileumuitkeringen

De voorziening jubileumuitkeringen is gevormd in verband met jubileumaanspraken voor de komende 10 jaar, voortkomend uit CAO-afspraken, er is gerekend met een disconteringsvoet van 2,0%. De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkansen en leeftijden.

WAO/IP/WW

De voorziening voor de kosten van wachtgeld bestaat uit de kosten van wachtgelduitkeringen aan werknemers die bij de reorganisatie boventallig zijn geworden.

Overige voorzieningen

	31-12-2017	31-12-2016
Schade	1.644.683	1.105.667
Voorziening deelnemingen	691.085	655.818
	2.335.768	1.761.485

Schade

De voorziening schade heeft betrekking op letselschaden en schades aan railvoertuigen. De voorziening schade wordt gevormd door een raming op te stellen van de verwachte economische gevolgen van schadeclaims, waaruit naar verwachting verplichtingen voortvloeien uit hoofde van het eigen risico-deel. Het moment van dotatie aan de voorziening schade is het moment dat een ongeval zich heeft voorgedaan en een betrouwbare schatting beschikbaar is.

Voorziening verlieslatende contracten

Onder de voorzieningen zijn twee voorzieningen voor verlieslatende contracten gevormd voor het negatieve verschil tussen de waarden van de door de onderneming te ontvangen prestatie van derden en de door de onderneming na balansdatum te verrichten contraprestatie. De voorzieningen zijn bepaald op basis van de verwachte en onvermijdbare kosten die ten minste gemaakt moeten worden om aan de contractuele verplichtingen te voldoen.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Voorziening deelnemingen	31-12-2017	31-12-2016
HTM Buzz B.V.	691.085	655.818

	Stand per 1-1-2017	Dotatie	Agio storting	Stand per 31-12-2017
HTM Buzz B.V.	655.818	735.267	-700.000	691.085

29. Kortlopende schulden	31-12-2017	31-12-2016
Crediteuren	7.672.118	9.479.374
OV-studentenkaarten	1.061.728	15.073.325
Schulden aan groepsmaatschappijen	3.595.138	26.709.610
Schulden aan Metropoolregio Rotterdam Den Haag	5.000.000	15.000.000
Schulden aan verbonden partij, HTM Railinfra B.V.	3.788.649	-
Vennootschapsbelasting	913.481	1.652.819
Omzetbelasting	-	1.242.700
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	3.241.863	3.172.014
Pensioenen	981.943	864.581
Verlof aanspraken	5.215.952	4.672.284
Kwaliteitsfonds	1.006.180	-
Overlopende passiva	6.198.531	16.907.892
	38.675.583	94.774.599

De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde. De resterende looptijd van de kortlopende schulden is < 1 jaar.

Met de concessieverlener is afgesproken dat het positieve verschil tussen de genormeerde reizigersopbrengsten 2017 en de gerealiseerde reizigersopbrengsten 2017 wordt gedoteerd aan een kwaliteitsfonds. Dit kwaliteitsfonds zal worden aangewend voor de aanschaf van 10 extra voertuigen.

Vergelijkende cijfers 2016 zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Financiële instrumenten

Algemeen

HTM Personenvervoer N.V. maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan markt-, valuta-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de onderneming een beleid opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de onderneming te beperken. Afgeleide instrumenten worden niet ingezet voor handelsdoeleinden.

De reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde daarvan.

Rente- en kasstroomrisico

Voor schulden met variabele renteaftspraken loopt HTM Personenvervoer N.V. risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt HTM Personenvervoer N.V. risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd.

Met betrekking tot bepaalde variabel rentende schuld (schulden aan kredietinstellingen) heeft HTM Personenvervoer N.V. een renteswap gecontracteerd, zodat zij variabele rente ontvangt en vaste rente betaalt.

De reële waarde van het rentederivaat per 31 december 2017 bedraagt € 0,0 miljoen (2016: -/- € 0,0 miljoen) gebaseerd op de DCF methode. De boekwaarde bedraagt €0. Er is geen ineffectief deel van de waardeveranderingen van de renteswap van toepassing.

Kredietrisico

HTM Personenvervoer N.V. loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen en liquide middelen. De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben. Banken waarmee derivaten worden afgesloten hebben tenminste een A-Rating.

Liquiditeitsrisico

HTM Personenvervoer N.V. bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen de gestelde lening convenanten te blijven.

HTM Personenvervoer N.V. maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Concessies

HTM Personenvervoer N.V. beschikt over een concessie voor de exploitatie van Rail. De concessie is in 2016 onderhands gegund en heeft een looptijd tot medio december 2026.

Investeringsverplichtingen

HTM Personenvervoer N.V. is in 2017 een investeringsverplichting aangegaan voor de aanschaf voor 10 railvoertuigen. De omvang van deze verplichting bedraagt €30,4 miljoen. Hiervan is reeds €9,0 miljoen betaald. De resterende verplichting bedraagt €21,4 miljoen (2016: 0,2 miljoen).

Leaseverplichtingen

HTM Personenvervoer N.V. is langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake van operationele leasing. De operationele leasekosten worden lineair over de leaseperiode in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De resterende looptijd kan als volgt worden gespecificeerd:

- Niet langer dan 1 jaar: €1,0 miljoen
- Tussen 1 en 5 jaar: €1,7 miljoen
- Langer dan 5 jaar: €0

Het bedrag van leasebetalingen dat is verwerkt als last in 2017 bedraagt €1.003.698 (2016: €996.554).

Huurovereenkomsten

HTM Personenvervoer N.V. is langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan voor de huur van onroerende goederen. De huurkosten worden lineair over de huurperiode in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De resterende looptijd kan als volgt worden gespecificeerd:

- Niet langer dan 1 jaar: €1,1 miljoen
- Tussen 1 en 5 jaar: €4,3 miljoen
- Langer dan 5 jaar: €0,4 miljoen

Het bedrag van huurbetalingen dat is verwerkt als last in 2017 bedraagt €1.254.245 (2016: €1.464.346).

Aansprakelijkheid bij de fiscale eenheid

HTM Personenvervoer N.V. vormt samen met haar dochtermaatschappijen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en vennootschapsbelasting. Op grond van de Invorderingswet is de vennootschap met haar gevoegde ondernemingen ieder hoofdelijk aansprakelijk voor de ter zake door de combinatie verschuldigde belastingen.

Door HTM Personenvervoer N.V. wordt met haar dochtermaatschappijen afgerekend via de rekening- courantverhoudingen.

Dienstverleningsovereenkomst

Tussen HTM Railinfra B.V. en HTM Personenvervoer N.V. is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor onbepaalde tijd. Volgens deze overeenkomst verricht HTM Personenvervoer N.V. juridische en administratieve diensten ten behoeve van HTM Railinfra B.V.

Gebruiksovereenkomst

Conform de gebruiksovereenkomst tussen de vennootschap en HTM Railinfra B.V. verleent HTM Railinfra B.V. aan de vennootschap het recht gebruik te maken van de railinfrastructuur ten behoeve van de uitvoering van het personenvervoer volgens de railconcessie Den Haag. Als tegenprestatie voor het gebruiksrecht is HTM Personenvervoer N.V. een jaarlijkse vergoeding verschuldigd aan HTM Railinfra B.V. Deze gebruiksvergoeding is gelijk aan de kosten die HTM Railinfra B.V. in dat jaar voor de railinfrastructuur maakt.

Aansprakelijkstelling

HTM Personenvervoer N.V. heeft zich hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de verliezen in HTM Buzz B.V. en HTM Railvoertuigen B.V. conform artikel 2:403 lid 1 sub f BW.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2017****Bedrijfsopbrengsten**

30. Netto-omzet	2017	2016
Overheidsbijdragen lijndienstvervoer	117.827.557	108.277.265
Personenvervoer	95.319.622	92.700.770
Boetes (exclusief deel ritprijs)	868.850	1.037.741
	214.016.029	202.015.776

De netto-omzet is in 2017 ten opzichte van 2016 met 5,9% gestegen. Alle opbrengsten zijn in Nederland gerealiseerd.

31. Werk in uitvoering	2017	2016
Project opbrengsten	20.789.454	46.654.118
Mutatie onderhanden projecten	-553.615	1.072.548
	20.235.839	47.726.666

Kosten gereed projecten betreft kosten die gerealiseerd worden op (meerjarige) projecten.

32. Overige opbrengsten	2017	2016
Werk voor derden	12.062.476	13.159.662
Mutatie geactiveerde eigen productie	6.214.231	9.649.384
A-kaarten	2.077.168	1.841.476
	20.353.875	24.650.522

De bedrijfsopbrengsten zijn ten opzichte van vorig jaar met 7,2% gedaald. De omzet is geheel in Nederland gerealiseerd.

Bedrijfslasten

33. Kosten materialen en reserve onderdelen	2017	2016
Materiaalverbruik	6.972.563	7.844.908

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

34. Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten	2017	2016
Energieverbruik	5.519.680	5.776.282
Onderhoud en reparatie	31.075.171	31.469.807
Huur roerende en onroerende goederen	47.463.110	43.630.048
Kosten projecten	19.012.117	46.167.000
Overige externe kosten	8.456.979	6.429.461
	111.527.057	133.472.598

35. Personeelskosten	2017	2016
Lonen en salarissen	67.389.754	64.901.723
Premie arbeidsongeschiktheidverzekering	4.725.698	4.446.300
Pensioenen en sociale lasten	14.899.648	13.909.827
Mutatie verloftegoeden	792.310	232.515
Overige personeelskosten	5.124.302	5.731.087
	92.931.712	89.221.452
Kosten gehuurd personeel	17.799.634	17.977.960
	110.731.346	107.199.412

De bezoldiging met inbegrip van de pensioenlasten en andere uitkeringen van de (gewezen) bestuurders en commissarissen die het boekjaar ten laste van de vennootschap en haar dochter- en groepsmaatschappijen zijn gekomen bedragen € 446.295 (2016: € 433.113) respectievelijk € 98.000 (2016: € 56.807).

Bedrijfstak pensioenfonds

HTM Personenvervoer N.V. is voor de pensioenregelingen aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP (Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds). De dekkingsgraad van het ABP per eind december 2017 was 104,4% (2016: 96,6%). HTM Personenvervoer N.V. heeft in het geval van een tekort bij het ABP geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen, anders dan hogere toekomstige premies.

De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Personeelsleden (aantal fte's)

Bij de vennootschap waren in 2017 gemiddeld 1.355 fte's werkzaam, berekend op fulltimebasis (2016: 1.351).

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

36. Afschrijvingen op materiële vaste activa	2017	2016
Materiële vaste activa	6.439.076	7.649.140
Verkoopresultaat op materiële vaste activa	1.114	436.337
	6.440.190	8.085.477

37. Overige bedrijfskosten	2017	2016
Belastingen, rechten en verzekeringen	1.343.817	1.799.777
Overige	11.040.758	9.328.135
	12.384.575	11.127.912

38. Financiële baten en lasten	2017	2016
Rentebaten	506.788	673.236
Rentelasten	-669	-369
	506.119	672.867

39. Vennootschapsbelasting	2017	2016
-----------------------------------	-------------	-------------

HTM Personenvervoer N.V. vormt samen met HTM Railvoertuigen B.V. en HTM Buzz B.V. een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De gehele last/bate wordt door HTM Personenvervoer N.V. gedragen.

Resultaat voor belastingen	7.056.131	7.335.524
Vennootschapsbelasting	-1.711.842	-1.844.137

40. Resultaat deelnemingen	2017	2016
Aandeel resultaat HTM Commercial Actions B.V.	566.508	-233.997
Aandeel resultaat HTM Buzz B.V.	-735.267	-707.579
	-168.759	-941.576

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017**Transacties met verbonden partijen**

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de HTM Personenvervoer N.V. en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de HTM Personenvervoer N.V. Dit betreffen onder meer de relaties tussen HTM Personenvervoer N.V. en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Inhoud**Voorwoord van de directie****Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Ondertekening van de jaarrekening

Den Haag, 19 april 2018

Directie voor akkoord

Ir. J.N.K. Bierman

Mr. Drs. G.J. Boot

Raad van commissarissen voor akkoord

U. Groen

Drs. P. de Krom

Mr. S.D. Renzema

Drs. S. Spek

Drs. L.M.E. Boot

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Overige gegevens

Bijzondere statutaire zeggenschapsrechten

Opdrachtgever Metropoolregio Rotterdam Den Haag is houder van het bijzonder aandeel. De in artikel 42.3 van de statuten genoemde besluiten kunnen slechts genomen worden met een meerderheid van de uitgebrachte stemmen in een algemene vergadering, waarin ten minste de helft van het geplaatste kapitaal aanwezig of vertegenwoordigd is én mits de houder van het bijzonder aandeel voor deze besluiten stemt. Het besluit tot benoeming van een lid van de raad van commissarissen en het besluit tot wijziging van de statuten zijn hier onderdeel van.

Regelingen inzake winstbestemming

In overeenstemming met de statutenwijziging d.d. 6 oktober 2016 is bepaald dat de winst ter beschikking staat van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De omvang van deze uitkering naar

de te onderscheiden aandelen van de vennootschap wordt bepaald aan de hand van de statuten.

Uitkering van winst geschiedt na goedkeuring van de jaarrekening waaruit blijkt dat deze geoorloofd is. In artikel 34 van de statuten is opgenomen dat dividenduitkeringen slechts gedaan kunnen worden voor zover na die uitkering de solvabiliteit van de vennootschap ten minste veertig procent (40,0%) bedraagt. De aandeelhouders houden recht op de overeengekomen dividenduitkering over het boekjaar. De vordering van een aandeelhouder tot een uitkering op aandelen verjaart door een tijdsverloop van 5 jaren.

Voorwoord van de directie**Profiel****Vennootschapsstructuur****Financiële resultaten**

- Resultaat
- Bedrijfsopbrengsten
- Bedrijfslasten
- Balans
- Financiering activa
- Eigen vermogen
- Bedrijfsresultaat en dotatie kwaliteitsfonds
- Afwikkeling subsidies
- Continuïteit onderneming

Kengetallen**Visie, missie en strategie****Bijzondere gebeurtenissen in 2017****Verslag van de directie**

- Ontwikkelingen in de omgeving
- Ontwikkelingen op het gebied van governance en risicomanagement
- Veiligheid
- Duurzame ontwikkeling
- Klanttevredenheid
- Reisinformatie
- Kaartsoorten en tarieven
- Medewerkers
- Voertuigen en infrastructuur
- Railvervoer
- Busvervoer
- Commercieel vervoer

Verslag van de Raad van Commissarissen

- Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening 2017

Controleverklaring

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is hier in te zien. Door op de knop te klikken opent de verklaring in een nieuw venster.

Het jaarverslag van HTM verschijnt alleen in de vorm van deze interactieve PDF die makkelijk leesbaar is op beeldscherm of tablet. Spaar het milieu en maak geen prints van dit document als dat niet echt nodig is.

HTM Personenvervoer N.V.
Koningin Julianaplein 10
2595 AA Den Haag

www.overhtm.nl